GIÁ TIN SƯỚI SỐNG 8 Juin 1926 — MỖI SỐ : 0$04 — PRIX DU SAU 10 DECEMBRE 1926

DEPOT LEGAL INDOCHINE Nº 7914

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 an	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao.	8$00	4$60	2$90	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9 00	4. 50	2 . 25	
Ngoại-quốc.	14 00	7 . 00	3 . 50	
Các làng và các công-sở.	10 00	5 . 00	2 . 50	

Mua báo sẽ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Độc giả mua báo xin gửi trả cho hết hạn trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 67 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAN-KHÔI-LÔI
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LOÀN

Adresse télégraphique : TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE Nº 180

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 la c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 la c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 la c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Lại bàn về cái vấn-đề sơ-đẳng giáo-dục ở trong nước ta bây giờ

Từ khi Hán-học bỏ hẳn, trường Pháp-Việt mở ra mỗi ngày một nhiều, việc Sơ-đẳng giáo-dục ở trong nước ta mỗi ngày một xu-hướng về cái học chữ Pháp, thầy dạy, học-trò học hầu như chỉ lấy chữ Pháp làm chủ mà không hề để ý đến người xứ này còn có thứ tiếng thứ chữ của xứ này là thứ tiếng ai cũng nghe được lọt, thứ chữ ai cũng đọc được ngay; tức là một cái lợi khí có thể truyền đạt tư-tưởng, tưới rót tri-thức cho nhau mạnh hơn mà mau hơn cả. Đời nào chẳng vậy, ở đâu chẳng vậy, cái nền học sơ-đẳng giáo-dục là cốt để đào dưỡng cho người ta có cái thường-thức phổ-thông mà nếu bao nhiêu những thường-thức phổ-thông đều dạy, đều học bằng thứ tiếng thứ chữ nước ngoài nghe mãi không hiểu, đọc mãi không thông thì còn làm sao mà mong giáo-dục phổ-cập được nữa. Sự giáo-dục sai đường lạc nẻo như thế, nay quốc-dân mình đã đều tỉnh ngộ, chính-phủ bảo-hộ cũng đã xét thấu các điều tệ hại, thế thì nên theo dư-luận mà sửa lại cái chương-trình sơ-đẳng giáo-dục chuyên bằng quốc-văn; chương-trình học đã đổi được hai năm rồi, kỳ thi sơ-học yếu-lược bằng quốc-văn đã mở được hai lần rồi; song, cứ xét kỹ hiện tình việc học ở trong nước ta bây giờ thì đối với cái chương-trình quốc-văn sơ-học yếu-lược, người trong nước vẫn lấy làm cổ võ hoan-nghênh mà lại hình như lấy làm băn-khoăn hối-hận; tưởng nên giải rõ cái cớ sở dĩ tạ làm sao mà hoan-nghênh cổ võ, lại tại làm sao mà hối-hận băn-khoăn; có biết cái cớ ấy tại đâu mà tìm phương bổ cứu, thì việc học mới hòng cải-lương tận thiện mà cái kết quả việc sơ-đẳng giáo-dục mới hòng viên mãn hoàn toàn vậy.

Trước hãy xin giải rõ cái cớ tại làm sao mà hoan nghênh cổ-võ? mỗi một dân-tộc có một thứ tiếng, một thứ chữ riêng, thứ tiếng thứ chữ ấy gây dựng ra từ mấy mươi đời tổ-tiên về trước, lại dạy dỗ mãi đến mấy mươi đời con cháu về sau; quốc-hồn ở đấy, quốc-túy ở đấy, quốc-hoa cũng là đấy; dân-tộc nào có còn giữ được cái quốc-hồn quốc-túy, tô điểm thêm được cái quốc-hoa của mình thì dân-tộc ấy mới còn mong sinh-tồn phát-đạt, bỏ mất cái quốc-hồn quốc-túy đó, nhòa mất cái quốc-hoa đó thì sao cho khỏi lụn bại tối tăm; muốn giữ cái quốc-hồn quốc-túy cho khỏi bỏ mất, tô-điểm thêm cái quốc-hoa cho khỏi nhòa mất, thì người trong nước phải có học thứ tiếng thứ chữ của nước mình. Học bằng thứ tiếng thứ chữ của mình thì người thông-minh tuấn-tú chóng thành được đức đạt được tài, bồi đắp được cái căn bản văn-hóa của nước nhà, mà những cái học-thức mới hấp-thụ tự bên ngoài sẵn có nơi tiếp phụ, vì thế mà có phẩm-cách uu mỹ, vì thế mà có tri-thức thuần-thục, vì thế mà có làm nên sự-nghiệp chân-chính lớn-lao; kẻ tầm-thường nguội dộn mà học cho cũng được ít nhiều thường-thức phổ-thông, cũng phải học bằng thứ tiếng thứ chữ của mình thì cái gì cũng nghe được lọt, cũng đọc được ngay, cũng dễ lĩnh hội được cái sở-học của mình mà dễ có được cái tri-thức để mà tự-trị, cái năng lực để mà tự-hoạt, cũng để thành được con người thiên lương thông đạt, mà không đến nỗi nhiễu hại xã hội, phản thực đồng bào. Ấy cái học quốc-văn cần cho hết các hạng người trong nước như thế, quan-hệ cho cái vận-mệnh một dân-tộc như thế, mà nếu không cho người ta học thì cái công việc giáo-dục chẳng là sai lạc mất hết cả du? Nếu người ta không được học thì chẳng là hư hỏng cái tư-cách quốc-dân lắm du? chẳng là nguy đến cái tiền-đồ dân-tộc lắm ư? Nay cái phương-châm giáo-dục đã chỉ định được lối thẳng đường ngay, người trong nước đã được dạy được học bằng thứ tiếng thứ chữ của nước mình thì người dung thường thiên học, sẽ đều nhờ cái phương pháp giáo-dục rất giản tiện mà có được cái thường-thức phổ-thông; dần đến có cái thường-thức phổ-thông thì nghề-nghiệp chắc là chấn-hưng, chính-trị chắc là lương-hảo, trật-tự chắc là dễ duy-trì, trị an chắc là không nhiễu loạn, những hạng người tham những côn biển, trộm cướp chắc là tuyệt tích, mà không khó gì mở nền một xã-hội hưng vượng thái-bình; còn người có tư-chất tốt, có cảnh-ngộ thuận, học được đến chốn đến nơi, có mới mà không nới cũ, sâu rễ mà thêm tốt ngành, đều dưỡng thành được nhân-tài có ích cho nước nhà, có dụng cho xã-hội; nhân-tài là nguyên-khí trong một nước, nhân-tài chín chắn thì chi mà nước chẳng nên mạnh nên giàu. Nghĩ thế mà đối với cái chương-trình quốc-văn sơ-học yếu-lược ai cũng lấy làm cổ-võ hoan-nghênh vậy.

(Còn nữa) T.

Vô-tuyến-điện

Ngày 7 décembre 1926

Nước Pháp

Tại thứ-dân nghị-viện

Trong buổi hội-đồng chiều hôm nay, M. Poincaré có diễn-thuyết. Ông có nói từ năm 1920 đến giờ cái số thiếu của sở chi thu giảm bớt dần dần đi thế nào, và ông nhắc lại rằng nhờ về các sở thuế của nghị-viện mà ngày nay mới có thể [illegible] học thứ tiếng thứ chữ của nước mình. Học bằng thứ tiếng thứ chữ của mình thì người thông-minh tuấn-tú chóng thành được đức đạt được tài, bồi đắp được cái căn bản văn-hóa của nước nhà, mà những cái học-thức mới hấp-thụ tự bên ngoài sẵn có nơi tiếp phụ, vì thế mà có phẩm-cách uu mỹ, vì thế mà có tri-thức thuần-thục, vì thế mà có làm nên sự-nghiệp chân-chính lớn-lao; kẻ tầm-thường nguội dộn mà học cho cũng được ít nhiều thường-thức phổ-thông, cũng phải học bằng thứ tiếng thứ chữ của mình thì cái gì cũng nghe được lọt, cũng đọc được ngay, cũng dễ lĩnh hội được cái sở-học của mình mà dễ có được cái tri-thức để mà tự-trị, cái năng lực để mà tự-hoạt, cũng để thành được con người thiên lương thông đạt, mà không đến nỗi nhiễu hại xã hội, phản thực đồng bào. Ấy cái học quốc-văn cần cho hết các hạng người trong nước như thế, quan-hệ cho cái vận-mệnh một dân-tộc như thế, mà nếu không cho người ta học thì cái công việc giáo-dục chẳng là sai lạc mất hết cả du? Nếu người ta không được học thì chẳng là hư hỏng cái tư-cách quốc-dân lắm du? chẳng là nguy đến cái tiền-đồ dân-tộc lắm ư? Nay cái phương-châm giáo-dục đã chỉ định được lối thẳng đường ngay, người trong nước đã được dạy được học bằng thứ tiếng thứ chữ của nước mình thì người dung thường thiên học, sẽ đều nhờ cái phương pháp giáo-dục rất giản tiện mà có được cái thường-thức phổ-thông; dần đến có cái thường-thức phổ-thông thì nghề-nghiệp chắc là chấn-hưng, chính-trị chắc là lương-hảo, trật-tự chắc là dễ duy-trì, trị an chắc là không nhiễu loạn, những hạng người tham những côn biển, trộm cướp chắc là tuyệt tích, mà không khó gì mở nền một xã-hội hưng vượng thái-bình; còn người có tư-chất tốt, có cảnh-ngộ thuận, học được đến chốn đến nơi, có mới mà không nới cũ, sâu rễ mà thêm tốt ngành, đều dưỡng thành được nhân-tài có ích cho nước nhà, có dụng cho xã-hội; nhân-tài là nguyên-khí trong một nước, nhân-tài chín chắn thì chi mà nước chẳng nên mạnh nên giàu. Nghĩ thế mà đối với

Hán-châu

Một bản giao ước

Các quan ở Phụng-thiên lấy làm hoan nghênh bản giao ước thân ái và thương mại của hai nước Trung-hoa và Ba-lan hiện đương soạn. Các quan nhiệt thành nghênh tiếp M. Pindor là toàn-quyền đại sứ mới của Ba-lan. Sau khi đi thăm Mãn-châu thì M. Pindor lại trở về Bắc-kinh để điều-đình về bản giao ước ấy.

Ấn độ

Việc binh-bị

Bộ-tổng quản trị binh-bị Rangoon, được phép trước ngày 31 mars 1927 này thì phát hành các ngân-đơn lợi tức 1/2 / để thu lấy một số tiền là 650.000 roupies mà sĩ-binh đồn các ở khi ở hải-sảng.

Hội Vạn-quốc

Cái vấn-đề quân bị ở nước Đức

MM. Briand, Chamberlain, Vandervelde, Scialoja, Stresemann đã xét cái vấn đề triệt quân bị ở nước Đức. Vì có các chứng cớ hiển nhiên về việc quân bị ở nước Đức, nên M. Stresemann đã hứa với các quan thượng-thư Đồng-minh sẽ thi hành mọi khoản cần được như ý. Các quan thượng-thư Đồng minh lại xét ra rằng sự cách kiểm soát ngày nay tất phải sửa đổi mới được. Sau các quan thượng-thư đã xem xét các việc điều đình với nhau cho thỏa thuận.

Đại biểu Trung-hoa

Cái tin đích xác rằng quốc-dân-đảng trong bộ có cử đại biểu sang dự hội-nghị ở đây để nghe ngóng mọi việc cử chỉ của viên đại biểu chính-phủ Bắc-kinh có chân trong hội-đồng quản-trị hội Vạn-quốc.

A R I P.

Việc Trung-hoa

Ngày 29 novembre

Việc đình-công ở Hán-khẩu

Ở Hán-khẩu có tin gửi đến Thượng hải nói rằng việc đình công lan cả đến thợ-thuyền làm ở các hiệu Nhật-bản, và tình-thế xem chừng mỗi ngày một nguy-nghịp hơn. Mới đây dân Nhật có họp một cuộc đại-hội-nghị, trong cuộc đại hội-nghị ấy có bàn 15 hội-đồng trị sự các hạt. Các hội-đồng ấy đến để điều đình với hội-đồng liên hiệp nhân công ngoại-quốc, là hội tán-trợ cho bọn đình-công, nhưng điều đình không thành công. Vậy các cổ soát-đoàn của bọn đình công sẽ đi khắp các phố xá, ngăn cấm không cho người Nhật mua các thực-phẩm thiết-yếu của các nhà buôn Trung-hoa, vì thế người Nhật quyết-nghị đem thực phẩm thiết yếu, như gạo và muối ở Thượng-hải đến, và mua của thứ rau đậu ở Cửu-giang. Hễ tình-thế có điều gì nguy-nghịp, thì người Nhật sẽ tụ-tập cả ở khu của người Nhật.

Lại có điện-tín nói rằng tình-thế đình-công lại nguy nghịp hơn. Người Nhật không sao mua được thực-phẩm chi cả. Các quan Quảng-châu sẽ không có tìm cách bỏ cứu cái tình-thế ra làm sao.

Việc hành động của quân Phụng-thiên

Tuy rằng bấy nay vẫn có tin rằng đảng Phụng-thiên quyết nghị sẽ 150.000 quân đi ngăn đường cắt Nam quận, và hạn trong hai tháng thì thu lại các địa hạt bị mất; song chỉ thấy ở Phụng-thiên gửi có một vạn quân đến Bảng-phố, Phả khẩu và một vài nơi nữa ở đường sương-giới Sơn đông-Ân huy mà thôi.

Xem chừng như Phụng-thiên chỉ giữ thế thủ, phòng khi nam-quân ran vào Sơn-đông để thôi. Quân lính và khí giới cũng không thấy đem đi mấy tí.

Hải quân của miền bắc còn yên tĩnh, chưa thấy nhúc nhích, thì chắc là quân của Phụng-thiên cũng sợ vận đồng ít nhiều, để phòng bị cho Nam-quân khỏi tràn vào Nam kinh đó thôi.

Sau này có đánh đình đối-đãi, thì chỉ đánh nhau ở Sơn-đông. Lại xem ý Tôn-truyền-Phương không có ý trở lại Nam-kinh nữa, vì Tôn mất tín lực đối với quân đội. Các tướng-tá của Phụng thiên thấy Tôn không về nữa rất là mừng, vì họ sẽ được thu hồ mà tung hoành sau này. Vì chính Tôn cũng biết rằng thất bại, thì Tôn cũng không muốn trở về nữa.

Ở Bắc kinh lại có tin rằng Tôn vẫn ở Thiên-tân, và Tôn còn lưu lại đấy ít lâu. Ngày nào Tôn cũng họp mặt với các tướng-tá khác ở Phụng-thiên và Tôn lại gặp bọn cũ là Hàn-linh-Xuân.

Ở Bắc-kinh lại có tin rằng chỉ vì thiếu tiền chi dụng cho nên không đem được quân Phụng-thiên xuống miền nam. Lại có tin rằng mấy nhà ngân-hàng ngoại-quốc có hứa với Tôn truyền-Phương rằng nếu Tôn có cần đến bạc, và Tôn sẵng hợp sức với Trương-tác-Lâm để phản Cộng thì các nhà ấy sẽ cho vay 5 triệu livres.

Lại có tin rằng Trương-tác-Lâm muốn xin chính-phủ Bắc-kinh ký giấy vay tiền, nhưng Cố-duy-quân không ưng, và nói mình không thể đảm-bảo được việc ấy.

(Dịch báo Tây)

Ngày 3 décembre

Trương tác-Lâm nhận

[illegible] Dê-lin-Sơn, Ngân-vụ-[illegible], Lưu-vĩnh-Thường cùng các bộ hạ của Trương, ngày 30 novembre đều thông điện cử Trương làm chức An-quốc quân tổng tư lệnh, nên ngày 1er décembre, Trương đã tuyên bố và lên nhận chức mới.

Ngô-bội-Phu đã nguội lòng về thời cục

Ngày 28 novembre Ngô-bội-Phu đã trông điện đi các nơi rằng : Chí ta vẫn quyết khôi phục lấy Vũ-hán, vậy mà đến nỗi bị thất bại, đó là các tướng lĩnh không có đoàn kết với nhau mà nên nỗi. Thôi từ nay xin các phương diện cùng làng hợp sức để tiễu trừ đảng cộng sản, còn Ngô-bội-Phu này xin lui về nơi rừng núi, vui cùng cỏ nội muông hoa cỏ, việc đời xin gác để ngoài tai.

Có quí Ngô thực người lòng như thế chăng, hay cũng nói kì cho để thử lòng người như lần thất bại trước.

Nhật-bản muốn thân thiện với chính phủ miền Nam

Ở Đông-kinh có tin rằng ngày nay thế lực Nam-quân đương mạnh, nên lại được thắng lợi nữa thì thế tất phải tuyên bố phế trừ những điều ước. Ý hướng mọi giao đoàn ở Bắc-kinh đã muốn hiến đổi. Nhật-bản cũng thuận theo cái ý hướng ấy cử M. Đại-Giã đến làm đại biểu chính-phủ Nhật tại Quảng châu, để chắp mối dây thân thiện.

Chính phủ Quốc-dân rời lên Vũ-xương

Trưởng-giới-Thạch đã quyết nghị ngày 5 décembre này rời chính phủ Quốc-dân lên Vũ-xương. Trưởng sẽ cử Cô-tăng-Pẩn làm chức lưu thủ đặc phái viên của chính phủ quốc dân ở Quảng-châu.

Tình hình Phúc-kiến

Hiện Cừu-Sĩm Nhân đã bị thất bại hẳn, quân quốc dân đã kéo vào Phúc-châu. Phương-thanh-Đào hiện đã tổ chức chính phủ lâm thời ở đó. Xin chính phủ Quảng-châu trừ khoản cho.

(Dịch báo Tân)

Ngày 8 décembre

Tình-thế Quảng-châu

Vì hội ái hữu của các nhà làm công, các nhà ngân hàng yêu cầu những khoản thái quá nên đại đa số nhà ngân hàng Trung-hoa ở Quảng-châu phải đóng cửa.

Tình thế khó khăn, không khéo sẽ sinh ra rối loạn.

Thành phố Quảng-châu đã chiếm lấy các công ty điện khí, máy nước, và hỏa xa, và công ty *Kongwoon Sansing* Các bộ quản lý của các công ty ấy đã biết sức phản đối, nhưng thành phố cũng không nghe.

Các quan tỉnh Quảng-châu đã họ lệnh cho các quan các hạt đã bảo cho các nhà du lịch ngoại quốc chớ đi đến các nơi chưa được yên.

Chánh phủ Quảng-châu với Nhật bản

Ở Tokio có tin rằng chánh phủ Quảng-châu sẽ cử phái bộ sang Nhật để điều đình về một bản giao ước công nhận cho chánh phủ về tất cả địa hạt Trung-hoa.

A. R. I. P.

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Xin nhờ quý-báo làm ơn giải đáp giùm tôi vài điều pháp-luật sau này tôi lấy làm cảm tạ lắm.

Nguyên tôi lấy vợ là người cùng tổng, cô chơi cười và vào sổ giá-thú. Ngày nay vì sự bất hình vợ tôi không chịu về nhà tôi, tôi đã đến gọi nhiều cho vợ tôi về, mà vợ tôi lại đối đãi với tôi những điều thô-bỉ. Nhiều lần làm cho tôi phải cắm tức bội phần. Nay tôi muốn xin ly-dị có được không? Có phải nói với nhà làng xuất làm việc ở dân làng cũng được không? Và vợ tôi có thể nào kiện tôi là tình phụ được không? Xin ngài làm ơn chỉ bảo cho; tôi lấy làm đa tạ vô cùng.

LỜI ĐÁP. — Được, phải thưa tại tòa án tỉnh người chồng ở và đơn kiện phải định theo cái giấy khai giá thú. Không phải nói với nhà làng xuất. Khi tòa nhận được đơn sẽ giao cho tòa sơ-cấp hạt người chồng ở xét rồi sẽ làm án cho cho li-dị.

Người vợ đi tự ý đi về nhà mình không theo chồng thì chồng là tình phụ thế nào được?

Ph. h.-L.

Các tin lạ trong thế-giới

Đi cà-kheo quanh địa-cầu

Hai cậu thiếu niên nước Pháp là Jean Meunier và Claude Lapray đã cùng nhau định đi du lịch quanh địa-cầu. Jean Meunier thì đi bằng một đôi xe-kheo (échasses) còn Claude Lapray thì đứng một cái xe ba bánh (tricycle). Hôm 7 novembre 1926 mới rồi, hai cậu đã cùng nhau khởi hành tự Sauneoy-le grand. Đi đến bao giờ về thì chưa biết.

Một ông lão sống 125 tuổi

M. William Smith ở Ecosse, mới tạ thế hồi tháng trước đây. Ông sinh năm 1801, tính đến năm nay vừa đúng 125 năm.

Mưa ra bùn và mưa ra máu

Hồi đầu tháng novembre mới rồi đây, ở mấy địa-hạt về phía Nam nước Pháp có hai trận mưa rất lạ. Về vùng Pyrénées-Orientale, l'Hérault và le Gard thì mưa xuống đỏ như máu. Còn về vùng Corbière và Saint-Paul-de Fenouillet thì mưa xuống tanh mặt giống bùn. Nhà cửa cây cối cùng các đồ quần áo phơi phóng ở ngoài trời, không kịp chạy vào, phải chịu hồng xám xì như rượu bùn cả.

Mưa ra hòn hay mưa ra máu, cũng là những sự ngẫu nhiên, chứ không có chi là lạ. Còn nhiều trận mưa lạ hơn thế nữa; như mưa ra gio, mưa ra mực, mưa ra lưu-hoàng, mưa ra rắn rết, ếch nhái, tôm cá v. v. Đời trước khoa học chưa phát minh, lòng người còn mê hoặc, chính ngay người Âu-châu cũng cho những trận mưa như thế là điềm bất-tường. Đời bấy giờ truyền rằng trước khi đại-tướng Annibal tuyệt-mệnh, vua Claude thăng hà, bị Agrippine đầu độc, cho chí Antoine bị César đánh thua, đều có những trận mưa ra máu báo điềm trước cả.

Năm 1551, nhân-dân thành Lisbonne cũng hoảng hốt kinh sợ vì một trận mưa như thế. Ngày 26 Mai năm 1554, một thành phố nước Đức cũng vậy.

Nhưng ngày nay là lúc khoa học phát minh, người ta ai cũng biết rằng phàm ở dưới mặt đất có cái gì, thì trên trời cũng có thể có cái ấy rơi xuống. Tại làm sao vậy? — Là vì trước khi mưa, thường có những trận gió lốc, cuốn đất cát lên. Cát đỏ thì mưa ra đỏ; cát đen thì mưa ra đen, cuốn nước bể nước ao, (ta thường gọi là rồng lấy nước) thì trong nước tất lẫn có tôm cá cua ốc v. v. chứ tuyệt nhiên không có chi lạ cả.

T. P.

Nắp đạy núi lửa

Nhân dân ở gần ngọn núi lửa Masaya (Nicaragua) lấy làm khó chịu về hơi của ngọn núi ấy phun ra. Chính-phủ bản xứ bèn định xây một cái nắp đạy trên miệng núi. Một công-ty Đức đã nhận làm việc ấy. Công-ty định xây chung-quanh và ở trên miệng một bức nắp bằng đá, gạch và đặt một cái nhà máy ở gần đấy để chế các thứ hóa học, đem trộn vào hơi của núi lửa, làm cho hơi ấy mất cái tính độc đi.

Ngoại giả lại đặt máy quạt rất mạnh và các thứ máy còi để các-cấp trong khi núi lửa có phun lên chăng. X.

Tự do diễn đàn

Một cái mối hại trong việc cải [illegible]

Cái phó-từ của các quan phủ huyện đối với các chức hội-đồng các làng

Trước khi cất bút viết bài này, ký giả hãy xin cam nhận là một người làm chứng thứ nhất về một công việc đã sắp viết theo đây:

Vẫn biết rằng làm chứng thì ai hỏi đến, viết ra thì ai xem cho, song mình là khách bàng quan, chẳng lẽ trông thấy những sự ngang tai chướng mắt, mà chính là những điều có thể phá hoại những lương phép mỹ ý của chính-phủ thì ngồi yên sao đành; giữa đường dẫu thấy bất bình nào tha, huống chi cũng đến nỗi giếng nước nhà, cho nên không dám quản ngại điều gì, cứ trực tiếp với nhà báo mà viết bài này, ai xem thì xem mà ai không xem cũng kệ.

Nguyên ký giả lúc thong thả công việc có đi chơi gặp hai ông mới dự chân cải-lương hương chính, xôn xao hỏi nhau. Thấy ông nọ hỏi ông kia rằng, ông đã lĩnh phó-từ ở quan về chưa? tất cả bao nhiêu?

—Tất cả gói ghém vào số ngũ (50$).

— May ông đấy; thành thử tôi làm đến số thất (70$) cũng ca mãi, mà hãy còn thiếu mất ba đồng cho cậu người nhà trong chưa kịp đưa, lại phải cậy ông lý đứng khất giúp đấy, khổ quá rành bán ruộng sâu cấy miếng chín, tôi bán tiệt cả cái ẵng còn một mẫy gì, thật là bán cả đến mấy cái áo cũ trẻ đi, mới được bằng ấy, không biết rằng còn mấy đồng nữa thì chạy vào đâu;

— Thế mà ông còn dễ thế, còn có chỗ mà bán, chứ tôi còn bán vào đâu, có lạ gì mà ông chẳng rõ; khi quan sức cải ban hội-đồng, họ tôi cố ép tôi, tôi từ chối cũng không được, họ cố viết đơn mà ném vào nhà, cực chẳng đã, phải nhận liều, ai ngờ họ đem mình dẫn trình ngay, quan cũng nghe lời trình mà cứ cần trình cho, tôi cứ kêu quan rằng: thực tình nghèo lắm, không thể nào nhận việc được, nhưng nào quan có nghe; ngài cứ thét lên rằng: đứa chúng mày thì đứa nào cũng nghèo, mà rồi ra thì đứa nào cũng không nghèo, thôi cứ việc làm rồi tao thương cho có phận nhờ; ấy cái ngày hôm ấy ông cũng vào thì ông biết đấy chứ gì; về nhà thì một đồng mất họ chẳng có, mà cái nay đòi mai sát hạch, mai đòi khai gia-sản mãi, đành phải gán non một đứa con gái cho chân bà Hậu, năm nay cháu mới có 12 tuổi; lấy 50$ thôi cũng kính cả đấy, còn họ hàng làng nước cả đến ông Vải nữa, tịnh không có một nén hương miếng trầu nào; ấy còn thiếu một đồng bạc cheo nữa, cũng chưa sao xoay được; nhập nội tam thập; phần cứu mười lăm, người nhà chè năm đồng, thế thì năm chục còn gì; mà hễ số thế nữa vị mần thì tôi cũng bỏ thôi, chứ không sao được nữa; à mà ngày hôm qua tôi xuống lĩnh phó-từ quan còn dặn rằng; chúng mày hễ tiếp được giấy sức tai phải lên ngay lĩnh mà lĩnh bằng nữa đấy, ông nghĩ sao?

Thế mới rầy rà chứ, không biết rằng: đến nỗi ấy thì chạy vào đâu;

Ký giả lặng nghe hai ông đàm luận cùng nhau, một hồi lâu vừa đến đấy, liền đánh bạo mà hỏi hai ông rằng: các ông nhận chức gì ở quí xã các ông, mà đến nỗi tốn tiền vậy; hai ông đồng thanh đáp rằng.

Chúng tôi một người làm phó hương-hội, một người làm thư-ký.

Ký giả lại hỏi rằng: mới rồi các ông nói lĩnh phó-từ ở quan bản hạt mà cũng mất bao nhiêu tiền, vậy cái phó-từ ấy vào lệ ngạch nào.

Cái phó-từ ấy là cái đơn của làng chúng tôi ký kết bầu chúng tôi là người chức dịch, xin quan bản hạt phê vào đấy, để đưa về trình làng; Ký giả bèn hỏi [illegible] nếu các ông được nhận làm tộc-biểu ra ứng dịch cho làng các ông, thì các ông họp nhau lại làm một cái biên bản chung, thuận bầu những người nào làm chánh, phó hương-hội, những người nào làm thủ-quỹ, thư-ký; thì ký kết vào, rồi đưa đến nhờ các quan phủ, huyện bẩm tỉnh cho, bao giờ quan công-sứ bản tỉnh chuẩn cho các ông, mà có cấp bằng cho các ông, bấy giờ nhà nước mới công nhận cho các ông là người thừa hành chức dịch ở hương-thôn, ví quan công sứ không cấp bằng cho, thì phỏng các ông có thể mang cái phó-từ của các quan phủ, huyện đã cho mà nhận việc được không, thì các ông lấy phó-từ làm gì cho tốn tiền vô ích.

Chúng tôi cũng vẫn biết lấy điều ấy làm đau đớn lắm, nào bán điền, bán địa, bán vợ, bán con, bán cả chổi cùn rế rách, bán sạch sanh sanh, mà lấy cái giấy không có giá [illegible], song [illegible] cũng bằng thân khô; dẫu có làm xong rồi, nay đe bẩm cách, mai đe bẩm phạt, tũng bằng thân chết, bất kêu đâu cho rõ tình oan, một mảnh giấy bẩm, bằng vạn đơn thưa, lại tăng thân cũng không đến hết danh giá của quan, thôi tránh voi chẳng hổ mặt nào, đành mất tiền cho xong chuyện, mà có một mình chúng tôi thế đâu, ấy tất cả các thôn xã đều thế cả, cho đến những hạng tộc-biểu cũng phải lấy phó-từ nữa đấy ông ạ.

Ký giả nghe đoạn tự nghĩ rằng: có thế thật không trách họ được, con ong cái kiến kêu gì được oan, liền từ giã hai ông mà đi nơi khác.

Gẫm ghê thay mỗi một phủ, huyện ít ra cũng có một trăm xã-thôn, mỗi xã-thôn ít ra cũng phải có mươi cái phó-từ, nào chánh phó hương hội, nào thủ-quỹ thư-ký, cùng nữa là các ông tộc-biểu, mỗi phó-từ ít ra cũng năm sáu chục, vậy thông tính ra mỗi phủ huyện cứ đến kỳ thay ban hội-đồng, biết mua két ở đâu mà đựng bạc.

Nếu chính phủ có muốn tìm những mối trị kẻ tham tàn, cho lương dân được nhờ, không gì bằng tìm những cái phó-từ ấy mà đem làm tang chứng, được như thế thì bọn chức dịch hương thôn cũng có phận nhờ vậy.

Tam quang Đỗ-đức-Cung.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển	0$15
Tiền cước thường . .	0,05
Tiền cước Recommandée thêm	0,10

Thư và mandat gởi cho:

M. LÊ-NGUYÊN-ÚC
61-63, Rue du Coton
HANOI

5781

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ	17 độ
15 giờ	18 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất; một tạ	12	20
nhì;	11	70
ba;	10	70
Thóc hạng nhất;	7	70
Bắp ngô	8	20

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 Décembre 1926, giá bạc ở kho Nhà nước định là 12 . 50

Thị giá quốc trái.

Ngày 7 Décembre 1926

3 %.	hoàn dân		63 f. 50
3 1/2 %.	hoàn dân		80 f 25
4 %.	vĩnh viễn	1917	45 f 10-45
4 %.	»	1918	55 f. 00
6 %.	»	1920	64 f 40
5 %.	hoàn dân	1920	70 f. 70
4 %.		1925	77 f. 90
5 %.	vĩnh-viễn		49 f. 35
5 %	1915-1916		53 f. 70

Hội đồng chính phủ. — Vì đường bộ trong Trung-kỳ xấu lắm, nên các quan chức có chân trong Hội-đồng chính-phủ ở Cao mên và Nam-kỳ đều phải do đường thủy để ra Bắc dự Hội-đồng. [illegible] thì các ngài sẽ do tàu *Claude Chappe* ra tới đây.

Quan quyền Khâm-sứ d'Elloy xứ Trung-kỳ, thì ra trước kỳ Hội đồng vài bốn ngày.

Quan Thống-sứ Blanchard de la Brosse thủ-hiến xứ Quảng-châu-loan sẽ do chu ến tàu *Hanoi* hay *Tonkin* về dự hội-đồng.

Nhân dịp các quan chức về dự Hội-đồng chính-phủ, quan quyền Toàn-quyền và quí phu-nhân định sẽ đặt một đại tiệc để khoản đãi.

Việc bầu-cử hội viên thành phố — Đến tận hôm nay cũng vẫn chưa thấy ai rục rịch, trừ ra có vận-động ngấm thì không kể. Có người nói rằng tại cuộc bầu cử này, thời hạn chỉ được còn có hơn một năm nữa thôi, rồi lại phải bầu lại cả thì làm hội-viên được có một năm [illegible] động và tốn tiền làm gì.

Có một vài viên chức tòng sự nhà nước cũng muốn ra, nhưng lại hiểu lầm rằng hễ được làm hội-viên phải mất chỗ làm. Điều đó trong báo này đã thích giải rõ ràng, không có thể lầm được. Coi dụ ngày 18 septembre 1926 điều 25 và đoạn C có nói rằng:

« C. Chức hội-viên thành phố không thể cùng làm những chức này:

1. — Chức Toàn-quyền, chức phó Toàn-quyền, chức thủ hiến các xứ, chức quản lý, công lý các sở thuộc về các xứ, chức cai trị đầu tỉnh.

« 2° — Chức hội-viên hội-đồng tư-mật hay hội-đồng bảo-hộ.

« 3° — Chức cảnh trưởng, cảnh binh ở sở cảnh sát hay sở mật-thám.

Các quan chức nói ở đoạn C trên ấy, nếu được cử làm hội viên một thành-phố nào ở ngoài hạt mình tòng sự thì hạn trong mười ngày kể từ khi được bầu phải chọn hai lẽ, một là nhận chức hội-viên mà từ chức cũ, hai là giữ chức cũ mà không nhận chức hội-viên. Nếu trong hạn ấy mà không có giấy trình quan trên thì coi như là cứ xin giữ chức cũ. »

Vậy các viên chức không phải vào ba hạng kể trên này, đều có thể ra hội-viên thành-phố mà không phải từ chức cũ.

Có một điều người ta lấy làm lạ, là không biết sao mà mãi tận hôm nay nhiều người có chân dự bầu vẫn chưa thấy các phố trưởng phát phiếu bầu-cử cho?

Báo « Phục quốc » bị cấm ở Paris. — Xem các nhật-trình Pháp mới sang kỳ tàu vừa rồi thì có tin báo *Phục quốc ở Paris* mới bị thu và cấm không được mở nữa. Nguyên trước là báo *Việt-nam hồn*, khi quan nguyên Toàn quyền Sarraut lên chức Thượng-thư bộ Nội vụ, ngài ra lệnh cấm thì tòa báo lại đổi tên là Phục-quốc hay *Phục-quốc*, mới ra số thứ 2 lại bị cấm nốt.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

Một hội-đồng xét việc hành chính Annam. — Nay đặt ra một hội đồng riêng bản xứ (Comité privé Indigène) để hỏi ý kiến của mình về những vấn-đề thuộc về hành chính Annam mà quan Thống-sứ sẽ tư hỏi.

Hội-đồng ấy có bốn hội-viên do quan Thống-sứ cử ra trong một thời hạn là hai năm.

Hội-đồng ấy sẽ do quan Thống-sứ chủ tọa, nếu có cần thì ngài sẽ cử một hay vài quan lại Pháp vào dự hội-đồng.

Hễ có giấy của ông hội-trưởng mời thì hội đồng sẽ họp. Thư-ký riêng của quan Thống-sứ sẽ làm chức thư-ký cho hội-đồng. Các quan chức có chân hội-đồng ấy sẽ được lĩnh tiền lộ phí theo như lệ đã định. Các quan chức cũ hay là những người không làm quan chức mà có chân hội-đồng ấy thì sẽ được lĩnh phụ-cấp theo như nghị định ngày 22 février 1902 thuộc về ngạch quan chức hạng nhất A.

Ngạch quan lại. — Trong số báo hôm qua, về mục này, đăng tin M. Đàm duy-Huyến, bổ đi tri-huyện Yên mỹ (Hưng-yên), vì mất một câu, thành ra không rõ; vậy nay cải chính lại như sau này:

M. Đàm duy-Huyến, tri-huyện hạng nhất, trước tạm bổ tri-huyện Yên-mỹ, thì nay lưu nhậm hẳn ở đấy.

Cuộc đánh số lấy tiền giúp dân bị lụt. — Các số đã gửi đi bán ở các tỉnh. Cuộc mở số này là cuộc đánh số to nhất, xưa nay ở xứ Đông-pháp ta chưa có bao giờ, người Nam ta ở Bắc-kỳ, thoạt mới nghe thấy bán số cũng đã ao ước mà mua cho được. Những số gửi bán ở Hội-chợ từ hôm khai hội đến giờ nhiều người mua lắm, bán rất chạy; xét như vậy chắc rằng chỉ trong mấy tuần lễ nữa bao nhiêu số phát ra cũng bán hết, vì sao mà được kết quả hay như thế? Vì được nhiều lợi đặc-biệt lắm. Có 1616 số trúng họp cộng thành số tiền là năm mươi vạn đồng được giải, Số đầu trúng được mười vạn đồng (100.000p.); — 5 số sau trúng được mỗi số hai vạn đồng (20.000 p.); 10 số nữa trúng được mỗi số năm nghìn đồng (5 000 p); sau rốt thì 1500 số trúng được mỗi số một trăm đồng (100p.).

Các cuộc mở số xưa nay không có cuộc nào lại để cho người đánh số được số tiền to như thế.

Đến ngày mồng một tháng ba tây này thì mở số. phúc-phận người nào trúng số, thật là nhất đán mà nổi cơ-đồ, mà có nhiều người phúc-phận lắm, vì những số trúng thì có nhiều lắm. Còn người nào không được trúng số cũng được hả lòng, vì rằng đồng bạc của mình bỏ ra mua số cũng được ích lợi cho đồng bào ta nhiều, đồng-bạc thừa thôi của mình ấy đã cứu-vớt được bao nhiêu đồng bào vì nạn nước lụt ở tỉnh độ tháng bảy vừa rồi mà phải lưu ly cực khổ, được ra khỏi vòng trầm luân.

Đồng bạc bỏ ra được lường lợi như thế, liệu có ai nỡ cầm lòng mà không bỏ ra một đồng bạc, may ra cầu được cái cơ-sở vĩnh viễn.

Giúp dân bị lụt. — Ông Trần-văn-Thanh tức Hưng-ký, buôn bán ở phố Gé néral Bichot có bỏ ra một nghìn bạc để giúp cho dân bị lụt ở Bắc kỳ.

Ông đã quyên vào Hội-đồng cứu-tế năm trăm đồng và năm trăm đồng mua số.

Hãng tàu F. Sauvage có lời Kính-cáo cho công-chúng biết rằng những chuyến tàu chạy lên Chiêm-hóa thì thôi không chạy nữa, kể từ ngày 11 Décembre này.

Lại kể từ ngày ấy trở đi, cứ mỗi thứ bảy thì có chuyến tàu chạy lên Chợ-bờ.

5.975

KÍNH CÁO

Kể từ ngày 23 novembre 1926, Monsieur Jam cổ-đông của Công-ty Bartholomeau Jam et Cie ở Bến-thủy không có dự phần ấy nữa. Công-ty ấy từ giờ do Monsieur Bartholomeau thu lợi, đặt hiệu là Bartholomeau et Cie. 5.957

Chó săn muốn bán. Hỏi ở nhà báo.

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

Số nhà 5, phố Tạ-nhiệm, Giây nói 395

Xét-nghiệm máu-mủ, đờm-rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh đau bụng, bệnh đau dạ dày, đau ruột, bệnh đàn-bà và hộ-sinh, nơn pôn.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 5 giờ đến 6 giờ 30 chiều.

Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ rưỡi đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 5554

Lượng vũ sở. — Tại các nơi làm muối và đánh cá sau này đều đặt ra một sở đo nước mưa:

Đạo binh: Moncay, Núi-ngọc, Ackoi.
Tỉnh Quảng-yên: Các-bà, Port-Vallut, Đông-bai.
Tỉnh Thái-bình: Diêm-điền.
— Nam-định: Văn-lý.
— Thanh-hóa: Lạch-thượng, Ngọc-giáp, Da-đo.
Tỉnh Nghệ-an: (Vinh), Phú-nghĩa, Thanh-chu, Van-phan, Tương-xá, Bến-thủy.
Tỉnh Hà-tĩnh: Hà-đô, Tiên tri, Kỳ-anh.
Tỉnh Quảng-bình: (Đồng-hới), Roon, Quảng-khê.
Tỉnh Quảng-trị: cửa-tùng, cửa-Việt.
— Quảng-nam, Hiệp-hòa.
— Quảng-ngãi, Sontre, Colny, Sanuyen.
Tỉnh Bình-định: Degi.
— Phú-yên: (Sông-cầu) Cương Xuân-đay, Lê-uyên.
Tỉnh Khánh-hòa: (Nha-trang), Hoaseche, Bavhoi, Tu-bong.
Tỉnh Phan bang: Phan-rang, Havang.
— Bình-thuận: (Phan-thiết) La-gan, Luong, Phan-rí, Mai-ne, Trinh-Tương, La-gi.
Tỉnh Baria: Phước-hải, Ca-may.
— My-tho: Tnoi-thuan.
— Hatiên: Dương-dong.
— Kompot: Rham, Cheko, Izo-cone, Sbam Creben.

Trong mỗi sở kể trên ấy thì việc đo nước mưa sẽ do quan Thương-chính tổng trưởng cử một viên chức trông coi.

Các viên chức này phải tuân theo các tờ chu-tri và lời dặn của quan chính Thiên-văn đài sẽ gửi sau.

Khoản tiền học phí. — Kể từ ngày 1er janvier 1927 trở đi, số tiền đồng-niên của các dân sở-tại phải nộp cho chính-phủ Bảo-hộ để đỡ mọi khoản chi-phí về trường An-lai, phủ Hòa an (Cao-bằng) tăng lên là 400 đồng.

Nhân dân đại biểu viện. — Nay đã có nghị-định chuẩn y việc bầu cử M. Ngọc-văn-Đàng làm nhân dân đại biểu của khu thứ hai thành-phố Hanoi.

Gạo xuất cảng. — Trái với các thể lệ trong chỉ-dụ ngày 20 septembre 1926 cấm đem thóc gạo ở Bắc-kỳ xuất cảng, thì nay M. Lương-chương-Hoi được phép xuất cảng 4 500 tấn gạo.

Lại mất trộm dây điện thoại. — Đêm mồng 4 décembre, ở kilomètre 60 + 400 đường Hanoi - Lạng-sơn bị kẻ trộm cắt mất 120 thước dây điện-thoại bằng đồng, cách 15 ngày trước, đường ấy cũng bị mất dây đồng như thế. Sau xét ra vì họ thù bằm nhau mà cắt đi, chứ không phải cốt để lấy lợi.

Vì chuyện lừa nhẫn kim cương. — Về việc có Kim-Diệp kiện Mme Dupré lừa một đôi nhẫn kim cương đáng giá 3000$ mà trong báo đã đăng trước thì nay tòa án đã ủy quyền sở mật thám đến hỏi một hiệu kim hoàn tây ở phố Tràng-tiền xem nhà chồng trước có, lúc cưới có mua một đôi kim cương nào đáng giá 3000$ không.

Một cái trộm. — Quan đại-tá Baudoin ở đạo pháo-thủ có trình cẩm rằng mất trộm một cái ví da đựng 600 đồng và một cái ngân phiếu 5000 francs. Cái trộm ấy, chủ nhân ngờ cho một người bồi trong nhà.

Biết phép phù-thủy chăng? — Đêm hôm kia sở cảnh sát có bắt tại nhà a gn Hanoi một người đàn bà làm phép phù thủy hay là quỉ-thuật tại khắp giới, chỉ biết rằng người ấy đánh diêm rồi bỏ vào miệng nuốt cả lửa như không. Người ấy đã phải giải vào sở mật-thám xét căn cước để rồi đưa về quán.

THEODORE & Cie

Là hội lập lên chỉ chuyên nghề đánh lừa người lấy tiền, mưu mẹo rất khéo, cách lừa thực giỏi — Lắm cảnh không sao nhịn cười được. Vui suốt trò.

Chiếu tại rạp Cinéma Palace Hanoi từ thứ tư 1er đến thứ ba 7 décembre 1926

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh hấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Cazeaux ».

Thuốc cũng vàng, giấy giắn lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm. 5003

Mời thầy thuốc hơn thầy cúng. — Ngày hôm kia, lý-trưởng Thái-hà có mời thầy phù-thủy về để trừ quan Ôn đang làm hại dân vùng ấy nữa. Nhưng ví thử lý-trưởng khai ngay từ khi bệnh mới phát ra, để mời thầy thuốc thì có đỡ được mấy mươi nhân mạng không và chẳng hơn là bây giờ mới cúng lễ dư?

X. lai cảo.

Ngạch khán-hộ. — M. Vương-thượng-Liên, khán-hộ thượng hạng hạng nhất, ở Hưng-yên, nay được từ dịch.

M. Trương-văn-Thụy, khán-hộ thường hạng nhất ở Lạng-dân (Lạng-sơn) được nghỉ 6 tháng.

Ngạch cô đỡ. — Cô Ng-thị-Đắc, cô đỡ thực thụ hạng tư, được thêm hạn nghỉ dưỡng bệnh 3 tháng nữa, lĩnh một phần tư lương.

Một người phu xe thật thà. — Ngày hôm qua vào hồi 1 giờ rưỡi, một người phu xe tên là Ng-văn-Lan 31 tuổi, kéo xe số PPS-884 ở phố Sinh từ số nhà 78, có mang đến sở Cẩm một món tiền là 50 đồng bắt được ở đầu phố Sinh-từ chỗ sẽ sang phố Bát-đình. Hồi 4 giờ chiều thì đã giao trả món tiền ấy cho M. Chu-v-Mẫn là tả sự công chính

Trộm vặt. — Ng-thị-Chi, gánh nước thuê ở số nhà 19 phố Discheme bị thưa là ăn cắp của Trần-thị-Trung, Ng-thị Khoa cùng Tạ-thị-Quí ở cùng phố số nhà 10 mấy bộ quần áo thì đã phải bắt để tra xét. Còn một người nữa tên là Ng-văn-Chi cũng bị thưa về việc ăn cắp này, song trốn đi mất.

Cáo tìm vật. — Phạm-văn-Phấm 21 tuổi ở phố hàng Than số 66 bị kiện là đã đánh Lê-sỹ-Bang.

Ng-văn-Tuyết 16 tuổi bị kiện là ăn cắp đồ xe đều phải bắt để xét hỏi — Theo giấy ủy quyền của quan dự thẩm, sở mật thám đã xét về việc Trịnh-Hoạch dùng bạc con giả.

Cần dùng một người cai thật giỏi. Hỏi tại M. Anziani, sở vận tải, ở 24 phố hàng Giò (Boulevard Gia-Long). Hanoi.

Âu Tây tư-tưởng

DỊCH-VĂN THƯ-XÃ

Bắc-kỳ thống-sứ đại-thần ROBIN đại-nhân sáng lập

E. VAYRAC và NG.-V.-VĨNH làm chủ-nhậm

Khởi đầu xuất-bản « Truyện Ba người ngự-lâm pháo-thủ », in từng quyển nhỏ vừa bỏ túi, 72 trang có bìa, mỗi quyển có tóm các hồi trước để ai mua quyển nào xem cũng biết đầu đuôi.

Mỗi quyển. . . . . 0$05

Hiện đã in ra được bốn quyển: một quyển tựa Dịch văn thư xã, nguyên-bản của ông E. VAYRAC, NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch, và ba quyển đầu « NGỰ LÂM PHÁO THỦ ».

Sau này mỗi tháng in ra hai quyển là ư. Qui khách các nơi xa có thể gửi mua sáu quyển kịp rồi.

Ai gửi mua xin cứ viết thư và gửi tiền đến bản quán.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tại tòa Đốc-lý — M Krautheimer đốc-lý cũ về Pháp nghỉ đã xuống tàu *Claude Chappe* chạy Saigon sáng hôm nay. Tính ra ngài ở đây vừa được bốn năm.

M. Esker là đốc-lý mới đã nhận chức từ ngày hôm nay, thứ năm 9 décembre.

HUNG-YEN

Ai bắt được. — Tên tôi là Nguyễn-xuân-Nghi làm quản-lý cho ông Chanjou là chủ rượu ở tỉnh Hưng-yên, hồi hôm 27 novembre 1926 tôi có về tỉnh Haiphong, đến hôm 28 novembre 1926 tôi ra gare lấy vé lên gare Đình-dù, có đánh rơi một cái ví da trong đựng:

2 cái giấy của ông Chanjou ủy quyền cho tôi.

1 cái bình thành phố Haiphong năm 1926 và các giấy biên lai cùng là các giấy khác nữa.

Nếu ai bắt được xin làm ơn tiện ở Haiphong thì giao trả cho ông Nguyễn-xuân-Ty làm ở sở société Oxygène et d'Acetylène, giúp tôi; còn ai có tiện ở Hưng-yên thì tới nhà tôi ở kho rượu thuộc làng Lực-điền, tổng Từ-dương, huyện Yên-mỹ. Hai nơi ấy, mà ai bắt được đem trả giúp cho thì xin bồi phí-tổn và lại hoa hồng và cảm về sâu.

Nguyễn-xuân-Nghi
Fondé de pouvoirs de M. Chanjou
débitant général des alcools
à Hưng-yên

5,967

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

d'après

(Suite)

Cependant l'obscurité avait pu le tromper; la mort de Jean Valjean était officielle : il restait à Javert des doutes, et des doutes graves ; et dans le doute Javert, l'homme du scrupule, ne mettait la main au collet de personne.

Il suivit son homme jusqu'à la masure Gorbeau, et fit parler « la vieille », ce qui n'était pas malaisé. La vieille lui confirma le fait de la redingote doublée de millions, et lui conta l'épisode du billet de mille francs. Elle avait vu ! elle avait touché ! Javert loua une chambre. Le soir même il s'y installa. Il vint écouter à la porte du locataire mystérieux, espérant entendre le son de sa voix, mais Jean Valjean aperçut sa chandelle à travers la serrure et déjoua l'espion en gardant le silence.

Le lendemain Jean Valjean décampait. Mais le bruit de la pièce de cinq francs qu'il laissa tomber fut remarqué de la vieille qui, entendant remuer de l'argent, songea qu'on allait déménager et se hâta de prévenir Javert. A la nuit, lorsque Jean Valjean sortit, Javert l'attendait derrière les arbres du boulevard avec deux hommes.

Javert avait réclamé main-forte à la préfecture, mais il n'avait pas dit le nom de l'individu qu'il espérait saisir. C'était son secret ; et il l'avait gardé pour trois raisons : d'abord, parce que la moindre indiscrétion pouvait donner l'éveil à Jean Valjean ; ensuite, parce que mettre la main sur un vieux forçat évadé et réputé mort, sur un condamné que les notes de justice avait jadis classé à jamais *parmi les malfaiteurs de l'espèce la plus dangereuse*, c'était un magnifique succès que les anciens de la police parisienne ne laisseraient certainement pas à un nouveau venu comme Javert, et qu'il craignait qu'on ne lui prit son galérien ; enfin, parce que Javert étant un artiste, avait le goût de l'imprévu. Il haïssait ces succès annoncés qu'on déflore en en parlant longtemps d'avance. Il tenait à élaborer ses chefs-d'œuvre dans l'ombre et à les dévoiler ensuite brusquement.

Javert avait suivi Jean Valjean d'arbre en arbre, puis de coin de rue en coin de rue, et ne l'avait pas perdu de vue un seul instant. Même dans les moments où Jean Valjean se croyait le plus en sûreté, l'œil de Javert était sur lui.

Pourquoi Javert n'arrêtait-il pas Jean Valjean ? c'est qu'il doutait encore.

Il faut se souvenir qu'à cette époque la police n'était pas précisément à son aise ; la presse libre la gênait. Quelques arrestations arbitraires, dénoncées par les journaux, avaient retenti jusqu'aux chambres, et rendu la préfecture timide. Attenter à la liberté individuelle était un fait grave. Les agents craignaient de se tromper ; le préfet s'en prenait à eux ; une erreur, c'était la destitution. Se figure-t-on l'effet qu'eût fait dans Paris ce bref entrefilet reproduit par vingt journaux : « Hier, un vieux grand-père en cheveux blancs, rentier respectable, qui se promenait avec sa petite-fille âgée de huit ans, a été arrêté et conduit au Dépôt de la Préfecture comme forçat évadé ! »

Répétons en outre que Javert avait ses scrupules à lui ; les recommandations de sa conscience s'ajoutaient aux recommandations du préfet. Il doutait réellement.

Jean Valjean tournait le dos et marchait dans l'obscurité.

La tristesse, l'inquiétude, l'anxiété, l'accablement, ce nouveau malheur d'être obligé de s'enfuir la nuit et de chercher un asile au hasard dans Paris pour Cosette et pour lui, la né essité de régler son pas sur le pas d'un enfant, tout cela, à son insu même, avait changé la démarche de Jean Valjean et imprimé à son habitude de corps une telle sénilité que la police elle-même, incarnée dans Javert, pouvait s'y tromper, et s'y trompa. L'impossibilité d'approcher de trop près, son costume de vieux précepteur émigré, la déclaration de Thénardier qui le faisait grand père, enfin la croyance de sa mort au bagne, ajoutaient encore aux incertitudes qui s'épaississaient dans l'esprit de Javert.

Il eut un moment l'idée de lui demander brusquement ses papiers. Mais si cet homme n'était pas Jean Valjean, et si cet homme n'était pas un bon vieux rentier honnête, c'était probablement quelque gaillard profondément et savamment mêlé à la trame obscure des méfaits parisiens, quelque chef de bande dangereux, faisant l'aumône pour cacher ses autres talents, vieille rubrique. Il avait des affidés, des complices, des logis en-cas où il allait se réfugier sans doute. Tous ces détours qu'il faisait dans les rues semblaient indiquer que ce n'était pas un simple bonhomme. L'arrêter trop vite, c'était « tuer la poule aux œufs d'or ». Où était l'inconvénient d'attendre ? Javert était bien sûr qu'il n'échapperait pas.

Il cheminait donc assez perplexe, en se posant cent questions sur ce personnage énigmatique.

Ce ne fut qu'assez tard, rue de Pontoise, que, grâce à la vive clarté que jetait un cabaret, il reconnut décidément Jean Valjean.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Tiểu-thuyết dịch ra chữ Việt-Nam

NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Tuy vậy cũng còn e tối trời nom không rõ. Vả *Jean Valjean* đối với luật-pháp là người đã chết rồi, cho nên *Javert* còn ngờ, mà sự ngờ-hoặc đó là quan-trọng phải chơi đâu. *Javert* nguyên vẫn là một người cẩn-thận lắm rồi, mà trong bụng lại còn nghi, thì *Javert* nào dám làm lấy cả ai.

Y bèn đi theo người cho tiền đến tận cái nhà nát *Gorbeau*, cố sức cậy được rằng mụ già cũng ở đó, mụ thì vẫn hay bép-xép lắm rồi thì phỏng có khó chi việc ấy. Mụ bèn kể lại cho y nghe cái chuyện ăn dải khẩu giấy-bạc triệu, và mụ thuật cả cái hồi đổi giấy một nghìn. Mụ mất đã được thấy, tay đã được rờ! *Javert* mướn ngay một phòng. Tối hôm ấy dọn ngay lại ở, rồi đến nghe cửa phòng *Jean Valjean* họa may người trong phòng có lên tiếng, nghe ra thì biết đích thật-hư, nhưng *Jean Valjean* nhìn qua lỗ khóa thấy bóng sáng, cho nên ngậm miệng không nói chi hết.

Hôm sau là *Jean Valjean* cuốn gói ra đi. Chẳng may vô ý để rơi đồng tiền đánh keng, mụ già nghe tiếng, biết ý chủ thuê sắp đọn nhà, bèn báo ngay cho *Javert* biết. Tối đến, khi *Jean Valjean* ra đi thì *Javert* cũng với hai tên cảnh-sát nữa đứng nấp sau cây mà rình rồi theo hút.

Javert cũng đã xin với bộ Cảnh-sát cho linh đi bộ, nhưng không nói là để đi bắt ai. Điều ấy giữ kín riêng một mình bởi mà thôi là bởi ba lẽ; lẽ thứ nhất là nếu sự tiết-lộ *Jean Valjean* đã biết thóp thì sự không xong; lẽ thứ hai là đi bắt một tên trọng-tù đã vượt ngục mà công-nhiên lại là đứa đã chết rồi, và trong hồ-sơ tử-tệp các tòa án, xưa đã gọi là *một tên hung-thủ vào hạng tối hiểm*, việc ấy là một đại-đoạn, trong bộ Cảnh-sát biết bao nhiêu tay kì-cựu muốn giữ lấy mà làm, chứ đâu có để đến thứ một tên từ đâu mới đến như là *Javert* vậy. Lẽ thứ ba là *Javert* nguyên vào bậc có kí-tài trong nghề Chinh-thám, hay ưa những cách thinh-linh. Y thường khinh những thủ-đoạn nói trước, dễ mất công ải. Tính y hay thích ương-ấp những kì-công ở trong bóng tối, chớ khi đã thành rồi mới ngỏ ra một cách đột-ngột.

Javert đi đuổi theo *Jean Valjean*, trước còn chạy chuyền từng gốc cây một, sau chuyền từ góc tường nọ sang góc tường kia, mà không bao giờ để mất hút. Những lúc *Jean Valjean* đã yên-tri nhất rằng không ai theo kịp, mà con mắt *Javert* vẫn không rời mình.

Sao *Javert* lại không bắt ngay *Jean Valjean*? Là bởi y còn hồ-nghi chưa quyết.

Phải biết rằng thuở ấy sở Cảnh-sát không được phép tự-tiện cho lắm ; bảo-quản tự-do thật là một sự vướng cẳng cho nhà chinh-thám. Nguyên đã có máy việc thiện tiện bắt người, các bảo-quản tỏ-giác ra, đến cả hai nghiệp-viện cũng biết ra mà bài-trách chinh-phủ, cho nên bộ Cảnh-sát hóa ra cần-thận. Phàm đến cá-nhân tự-do chi quyền, thời ấy là một việc quan-trọng. Các thầy một thám thường sợ bắt lầm người ta, để quan tòa chưởng phải trách-cứ đến mình. Một việc lầm, phải cách phải giáng. Hãy cứ tưởng-tượng ngay mấy lời như sau nầy in trong hai mươi tờ nhật-báo thì rõi ra làm sao: — « Hôm qua, một ông già tóc bạc, vào bậc danh-giá, đồng-niên có lợi-tức ăn-tiêu, đương cùng với cô cháu gái nhỏ lên tám, ông cháu đương dẻ-huề đi dạo phố, thì bị quân cảnh-sát bắt đem tống-giám, bảo là trọng tù vượt ngục! »

Vả *Javert* vốn lại người cẩn-thận. Trong lương-tâm gã cũng đã xui phải cẩn-thận rồi, lại có lệnh trên cẩn vận nữa, thì trách sao mà gã không cẩn-thận. Thật tình thì gã vẫn còn nghi-ngờ chưa dám quyết là chính phải.

Jean Valjean quay lưng trở lại, mà lại đi trong bóng tối.

Hôm ấy phần thì phiền não, phần thì lo-sợ, luôn luôn phấp-phỏng không yên, phần thì mệt-nhọc quá, lại mới thêm một cái khổ nữa, đang đêm phải chạy trốn, thân già dắt một đứa trẻ đi tìm hú-họa lấy một chỗ trọ ở đất *Ba-lê*, phải kìm bước chân cho đứa trẻ-con theo kịp, bấy nhiêu thứ làm cho cái dáng người hòa thêm lụ-khụ, đến nỗi tay chinh-thám sành như *Javert* cũng có thể sai-lầm, mà sai-lầm thật. Vả *Javert* lại phải đi theo dáng xa, không đến được gần; lại thêm cái áo dạ dài như thể một ông gia-sư nhà nào theo chủ đi ra ngoại-quốc chạy loạn, rồi lại thêm cái lối khai vo-vẩn của gã *Thénardier* nói là ông với cháu, sau nữa cái câu nói rằng *Jean Valjean* đã chết tại đó, thì trách nào cái trí-khôn của *Javert* đã rối lại thêm quẩn.

Đã có lúc y tinh lại thẳng bởi giấy lão già. Nhưng lại nghĩ nếu lão già không phải là *Jean Valjean*; nếu lão cũng không phải là một nhà cổ tiền niên-tức mà dưỡng lão, mà lão lại là một tên hung-thủ nào, can-phạm trọng tội nào khác ở đất kinh-thành; hoặc giả là một tên đầu đảng nào rất hung-hiểm, giả-vờ làm phúc để che-đậy tội, hạng ấy rất thường đi rồi. Nhưng nếu vậy thì tất nó còn có đồ-đảng, có nhiều nơi ẩn-trú. Cứ một cách lão đi lắt-léo phố nầy sang phố khác cũng đủ biết không phải là người ngay-thẳng rồi. Vậy thời bắt lão ngay có lẽ là « giết mất con gà để trứng vàng. » Và thong-thả một chút có mất gì đâu. *Javert* vốn đã in trong bụng rằng *Jean Valjean* dầu thế nào cũng không thoát được rồi.

Cho nên gã vừa đi theo vừa băn-khoăn nghĩ, tự mình lại hỏi mình kể đến trăm câu về cái lão già quái-lạ đó.

Mãi khuya-khuya, khi đã theo đến phố *Pontoise*, nhờ có ánh-sáng đèn ở trong một hàng rượu chiếu ra, y mới nhận được ra đích thật là *Jean Valjean*.

(Còn nữa)

Những hồi tử đầu, đã in thành sou quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau nay :

Phần thứ nhất.	Quyển I	223 trang, bán.	0 $ 50	Ở xa phải trả thêm tiền
	— II	208 —	0 45	cước, mỗi quyển. . . 0 $ 20
	— III và IV	159 —	0 35	
	— V và VI	193 —	0 45	Cả bảy quyển gửi 3
	— VII và VIII	224 —	0 65	làm một gói . . . 0 $ 70
Phần thứ hai.	Quyển I	215 —	0 45	
	— II và III	197 —	0 50	

KHẢO VỀ Y-HỌC CỔ CỦA TA

Cẩm-nang trích lục

Kinh mạch

(Tiếp theo)

Thừa vũ mạch

Đại khái phế bệnh mà hiện cảm mạch, (hồng đại); hay là hiện cảm mạch, thì là tâm can thổ-tổ lên phế tang. tuy rằng bốn khắc kim, thì tâm mạch là hỏa-tổ, kim khắc mộc, thì cảm mạch là vì tổ, nhưng cũng bởi tự bản tạng phế khí hư, thì hỏa-tổ, mộc-tổ mới sâm lấn được, lẽ đó khác nào trong nước không có người quản-tử, kẻ gian hùng mới thừa cơ quấy rối mà rắp nên bốn loạn. Tạng khắc lý suy nhau vậy.

Phần thường mạch

Đàn ông thuộc khí dương, cho nên thốn mạch thường vượng hơn xích mạch. Nếu thốn mạch phần nhược, xích mạch phần cường, thì là thân bất túc (bất túc là bệnh nhược)

Đàn bà thuộc khí âm, cho nên xích mạch thường vượng hơn thốn mạch Nếu xích mạch phần nhược, thốn mạch phần cường, thì là thượng tiêu hữu dư, (hữu dư là bệnh mạch).

Người già, mạch nên hơi nhược nhược, nếu quá vượng thì bệnh. Nhưng phải biết rằng mạch vượng mà khẩn xúc, và trong ấn không thấy chuyển mới là bệnh mạch, bằng vượng mà không khẩn xúc, và biểu lý phù nhau thì gọi là thọ mạch, do phá bẩm thiên lậu.

Người trẻ mạch nên xung thực, nếu quá nhược thì bệnh. Nhưng phải biết rằng : mạch nhược mà bình trực, và chuyển mỗi lần một khác, mới là bệnh mạch, bằng mạch nhược mà hòa hoãn, và xích quan thốn cũng như nhau cả, thì lại là âm mạch, do phá bẩm thanh lậu.

Phụ lục âm mạch

Âm mạch cũng có trầm, có khẩn, có xác, mà ông Trọng Cảnh nhất giải cho là vì tế, vì rắng ; trầm mạch tại phát trong ấn mới biết, mà khẩn mạch và xác mạch, thì cũng tìm thấy ở trong trầm mạch cả, chứ không như dương mạch phù đại mà khẩn xác. Như vậy thì âm mạch hoặc trầm hoạt : khẩn, hoặc xác, cũng có thể cho là vi tế cả được.

Phụ lục xác mạch

Ọ Tiết nói rằng : người ta ai chả biết mạch xác là nhiệt, có biết đâu mạch trầm tế mà xác, thì lại là hàn, nghĩa là chân âm hàn chứng, mạch chuyển trong một hơi thở, thường có đến bảy tám lần, những rằng trọng ấn nó lực là khác thôi.

Thất tuyệt mạch

1· Đàn thạch. 2 Tước trác. 3· Ốc lậu. 4 Giải sách. 5· Hà du. 6· Ngư-tường. 7· Hỉ phi.

Đàn thạch

Đàn thạch nghĩa là mạch chuyển trong quãng sâu nhọn, gợn cọm vào đầu ngón tay như thể ta vê hòn đạn. rồi liền tan ngay, đàn thạch mạch ứng thận tuyệt.

Tước trác

Tước trác nghĩa là mạch chuyển liền liền năm bảy lần như thể chim sẻ mổ thóc, chợt cái đứng sững lại, lâu lâu rồi lại chuyển, tước trác mạch ứng can tuyệt.

Ốc lậu

Ốc lậu nghĩa là mạch chuyển thánh thót, như thể giọt nước trên nóc nhà rột, thỉnh thoảng rỏ xuống một giọt, ốc lậu mạch ứng vị tuyệt.

Giải sách

Giải sách nghĩa là mạch chuyển tán loạn, như thể con rắn rồi, vụt cái ẩn, vụt cái chóng. không có thứ tự, Giải sách mạch ứng tỉ tuyệt.

Hà du

Hà du nghĩa là mạch chuyển ở ngoài bì phu, như thể tôm trên bãi cát nước, tuy nằm yên không động đậy, vụt coi như lấy ra cho khỏe, lâu lâu rồi lại nhảy. Hà du mạch ứng đại tràng tuyệt.

Ngư tường

Ngư tường nghĩa là mạch chuyển như cá lượn dưới nước, đầu tức là mà đuôi vo vẩy, tự hồ có tự hồ không, Ngư tường mạch ứng tam tuyệt.

Hỉ phi

Hỉ phi nghĩa là mạch chuyển ở ngoài bì phu, bồng bồng như thể trên mặt nổi sanh xói. Hỉ phi mạch ứng phế tuyệt.

Phụ lục tử mạch

Thốn mạch có xích mạch không, hoặc xích mạch có thốn mạch không đều chết.

Đại mạch hiện, thì chết, kết mạch xác mạch đại mạch đều lặng chứng đương sững lại cả. nhưng kết mạch xác mạch đương rồi lại chuyển. cho nên bệnh còn có thể chữa được đại mạch thì đương hẳn không chuyển nữa, cho nên chết.

Phụ lục sáp mạch

Một hơi người ta thở ra mạch chuyển hai lần gọi là vượng, mạch chuyển ba lần gọi là lý khích, mạch chuyển bốn lần gọi là hoạt tánh, mạch chuyển năm lần gọi là tử, mạch chuyển sáu lần gọi mạch tán.

Phụ lục lãn mạch

Gồm cả thở ra hít vào là một hơi một hơi mà mạch chuyển bốn năm lần gọi là bình mạch chuyển ba lần gọi là chi. mạch chậm lần gọi là xác mạch chuyển hai lần gọi là nhuyễn, mạch chuyển một lần gọi là bại mạch hoi tài chết.

Phụ lục sắt mạch

Có người mạch khí vượng mà chuyển ba bốn lần hoặc năm sáu lần lại đứng sững lại một nhát, cũng chưa cho là quái mạch được đó là nhân phong lao thương tinh tổn tuyệt hoặc lão đàm khí nghịch, hay là nhân vấp ngã thương tổn, huyết ứ, huyết xác, hoặc do thất tình, hoặc do lâm thực, mà thành ra ứng tắc kinh lạc đề thôi. nhưng cũng không phải là chứng trúng sống lâu.

(Còn nữa) Phùng-năng-Tĩnh.

Chuyện La-lan phu-nhân

Một bậc nữ kiệt tức nhất ở đời gần đây

(Tiếp theo)

Thời thế tuy ngày một khác, mà chí khí không nhụt chút nào, La lan phu-nhân càng hăng hái để kích động các bào kiệt ở trong đảng mình; thường hào hộ rằng bao ta ngày nay đã không cứu nổi được thân mình rồi. Ta đành rằng thế, chúng ta chẳng sợ chết, chúng ta phải lo tính để cứu lấy nước chúng ta. Bởi lẽ ấy ở trong nghị viện cũng còn có người tâng chí với La lan, chuyên theo cái chủ nghĩa muốn khôi phục trật tự, gượng cứu cái tình thế cộng hòa, để cầu chỉ các việc rối loạn. Tuy vậy, việc lớn hỏng rồi, không thể nào sửa lại được nữa. La-lan phu-nhân phải nghị viện nhiều mưu lại bị mấy nhà báo công kích, đặt để ra lời nọ tiếng kia để vu cho vợ chồng La lan, lại thường có thích khách ra vào ở trong buồng ngủ của vợ chồng bà ấy nữa. Đến ngày 21 tháng giêng 1793, đảng Sơn nhạc mới thừa thế cất vua Lộ đi thứ mười sáu lên trên đoạn đầu đài, tuy đảng Địch-lang-đích-ôi phản đối việc ấy rất là kịch liệt, mà cũng không thể cứu được. Đến ngày hôm sau, La-lan bèn từ chức.

Tội chết của vua Lộ-đi-tốc là cái tin báo về sự nghiêng đổ của đảng Địch-lang-đích-ôi. Đảng Sơn-nhạc đã nuôi thế lực ở trong đảng Pha-lê, lập ý giết vua trước rồi sau trừ bỏ đảng Địch lang-đích-ôi. cho thỏa cái chí bạo loạn chuyên chế. Đến ngày 30 tháng năm, sai linh đến vây nhà La-lan. La lan nghe tin trốn được, phu-nhân thì bị bắt, lấy lời lẽ ôn tồn tự dụ con gái và dặn tớ, rồi theo lịch vào ngục.

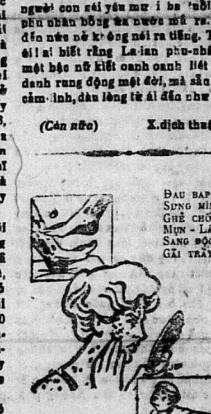
Phu-nhân ở trong ngục, không có chút nào là sợ hãi, cũng không có chút nào chán nản, đem các chuyện anh hùng, đời xưa lịch sử và tự điển etc nước, để ở bên chỗ nằm. Ngày nào cũng đọc sáu hoặc là làm văn, không khi nào nghỉ, có lúc lại xếp sách gác bút, ngồi lặng để nghe cái tiếng đàn ở thành Pa-lê. Ngày nào cũng thế, chuông buổi mai mới đánh, đã thức dậy để đọc các tờ báo mới. Phu-nhân thấy vận nước càng ngày càng hỏng, tính mệnh người trong đảng Địch-lang-đích-ôi nay mai sắp đến nơi, thì ngẩm mình tự than thở, nước mắt đem đem ra. Phu nhân ở trong ngục, ăn mặc tiết tháo, có đến tiễn nhà, thì chia cho những người tù nghèo, chỉ có hoa với sách, thì yêu như tính mệnh, cả ngày chỉ vui với hai thứ ấy mà thôi, lẽ cái tình bám tích tự nhiên của phu-nhân như thế. Phu-nhân lúc bé, những khi ngồi định thần đọc sách, dẫu có người nào ở bên cạnh cũng hình như không thấy, dẫu có vật gì ở bên cạnh cũng hình như không biết, cái thường thường nghĩ đọc đưa bai con mắt phụng, nhìn sấy khóm hoa, hai cái tính hăm tích tự đến khi chết cũng không đổi.

Ở trong ngục được 24 ngày, có lệnh thả về, Phu-nhân thung dung từ lời những người coi ngục và những người tù rồi lên xe về nhà. Nào ngờ ngồi chưa nóng chỗ, thì lại có ông người lính cảnh sát tới cởi giết đến nhà, giơ một bức công văn ra, thì là tờ trát lại bắt vào ngục, phu-nhân lại lên xe đi theo tay người lính ấy.

Những người biết mệnh giới mà cái nỗi lại mạnh, thì khắp nơi thiên hạ nơi nào cũng là nơi ở được, huống nào cũng là buồi làm được. La lan phu-nhân ở trong ngục nỗ thấy được bốn tháng, rồi ở thêm cơ cổ đồng như gian đồng ở ấy, chỉ khi không sách nằm chết nào. Có viết lời cho một người bạn rằng: Than ôi, xin anh đừng thất vọng. Tôi thấy những người tự cho mình là chí sĩ đời xưa, đem thân ra lo việc nước, tập một cái trò lực gì, thì đã đem lòng chán nản, cho việc mình làm là không thể thành được, tôi có ý không phục. Phu nhân ở trong ngục chỉ tiếc khi ấy với hoa và sách. lại học tiếng nước Anh, học vẽ, có lúc lại mượn đàn của vợ người coi ngục gảy ra những tiếng ai oán nỉ non, người nghe phải bần nước mắt ra. Mùa thu năm 1793, lớp sóng cách mạnh, đáng cao ngất giời, máy ức em người đã nhu mòn lưỡi, nước sông Sène pha đỏ máu đào, gió tanh bảy bẫy, mưa thấm mà mà, mà một bậc liệt nữ đứng mình cho nước, nằm co trong ngục ngày đài như năm, thân thế ấu nguy, gần ra ngoài bụng đá lắm; nghĩ đến những cái việc đã qua của một thân mình, và cái vận mệnh của nước nhà, mà viết ra những cái gì, làm bài, viết ba quyển sách, một quyển Tự chuyện, một quyển Cách mệnh lý sự và một quyển Nhân vật đặt ra.

Bởi lẽ ấy mới vì nỗ nước Anh vào thăm phu-nhân trong ngục, khi về nước có để cặp một đoạn : « La-lan phu-nhân khi ở trong ngục, về cái cảnh ngộ của một thân mình, thật không phàn nàn oán hối chút nào cả. Ở trong nhà ngục tối tăm ẩm ướt hẹp, mà ngẩn ngơ vẫn nằng trang vẫn sướng khoái, như là lúc ở dinh thự quan đại thần, ở trên ấn thấy có máy quyển sách, khi ta vào thăm, thấy phu-nhân đương cái đầu đọc sách, tiếng sang sảng như chuông. Trong khi nói chuyện, ta đương muốn lọa lời để yên ủy phu-nhân, phu-nhân liền đem cái lòng vui giới yên phận, thanh thản tự nhiên bảo ta. Sau cùng ta hỏi thăm tin tức của người con gái yêu mà ta bồi, thì phu nhân bỗng ta nước mắt ra. Nhưng đến nỗi nỗ không nói ra tiếng. Than ôi ai biết rằng La-lan phu-nhân là một bậc nữ kiệt oanh oanh liệt liệt đanh rung động một đời, mà sẵn mối cảm-linh, dân lòng tự ái đến như thế!

(Còn nữa) X. dịch thuật

HÃY LO SỬA SỰ MÁU ME

Những người phải bị máu xấu, mang ngàn sự độc trong máu. trong nước tiểu chứa muôn ngàn độ độc, nó chạy thông lưu vào gân xanh, mạch máu. Nếu chẳng biết mà lo ngừa đón trước, thì nó hay sanh ra nhiều bịnh hiểm nghèo. như là : bịnh bất toại nào là bịnh ung độc, lở lói, nào là bịnh nhức nhối trong gân cốt. nhức xương, xốn xao trong tỷ, rất là khốn nạn vô cùng, nhứt là về phần người đờn-bà, máu me không tốt, nó phải hại to.

Bởi vậy phải lo mà bổ huyết lại, sửa máu lại. phải dùng thứ thuốc *DÉPURATIF RICHELET* là thuốc rất hay, để mà đuổi trừ độ độc thông lưu trong máu, dặng nó làm cho máu trở nên tốt, thì mới thạnh vượng lại dặng.

Nhiều ông danh sư và những người có làm những các bịnh về máu, đều chứng chắc và cao rao cái danh của thứ thuốc *DÉPURATIF RICHELET* là một thứ thuốc rất đại tài.

Mấy nhà thuốc đều có bán. chỗ trở tại nhà thuốc chánh của ông L. Salerne ở ngang nhà hát tây, Saigon.

Nếu rủi mà nhà thuốc gần hàng cái Laboratoire de L. RICHELET de Sedan, 9, Rue de Bellfort, BAYONNE (Basses Pyrénées).

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

La loi morale, universelle et indépendante

Il n'y a qu'une morale comme il n'y a qu'une géomètrie. Mais, me dira t on, la plus grande partie des hommes ignore la géomètrie. Oui, mais dès qu'on s'y applique un peu, tout le monde est d'accord Les agriculteurs, les manœuvres, les artistes n'ont point fait de cours de morale, ils n'ont lu ni Cicéron, ni Aristote; mais, aussitôt qu'ils réfléchissent, ils sont, sans la savoir. les disciples de Cicéron; le teinturier indien, le berger tartare et le matelot d'Angleterre connaissent le juste et l'injuste. Confucius n'a point inventé un système de morale comme on bâtit un système de physique; il l'a trouvé dans le cœur de tous les hommes. La morale n'est point dans les cérémonies; elle n'a rien de commun avec les dogmes, On ne peut trop répéter que tous les dogmes sont différents. et que la morale est la même chez tous les hommes qui font usage de leur raison.

VOLTAIRE

Cái luật luân-lý là một cái luật phổ cập cả mọi người và hoàn-toàn độc-lập

Chỉ có một khoa luân-lý, cũng như chỉ có một khoa kỷ-hà học mà thôi. Hoặc có người nói: thế nhưng mà kỷ-hà học, không phải là nhiều người biết được. Chính thế, song nếu chú ý một chút, chắc ai cũng hợp ý với nhau ngay. Người nông-phu kẻ lao-động, nhà mỹ-thuật thực không phải là đã học luân-lý mà cũng chưa hề thấy có đọc sách của Si-sê-rông, hay của A-lý-sĩ-tốt; nhưng nếu họ chịu nghĩ một chút, thì họ sẽ trở nên những môn-đồ của Si-sê-rông mà tự họ không biết: anh thợ ruộm An-độ, anh chăn-chiên Mông-cổ và anh lính thủy Anh-cát-lợi cũng biết cái lẽ phải lẽ trái là thế nào. Đức Khổng-phu-Tử không có dựng ra một thông lệ luân-lý như người ta dựng ra một thông-lệ cho vật lý học, vì ngài đã thấy nó có sẵn ở trong lòng người ta. Luân-lý không ở trong khuôn phép lễ-nghi; luân-lý không có chút gì giống với cái lý-thuyết tôn-giáo, ta nên biết luôn rằng các lý-thuyết tôn-giáo có khác, còn luân-lý thì đối với người nào biết theo lẽ phải của mình thì cũng thế cả.

Trần-Anh

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Vấn-đề tăng thuế tại hội-đồng quản-hạt. — Trong phiên hội-đồng quản hạt chiều thứ tư 24 novembre vừa rồi, có vấn-đề tăng thuế là quan-hệ hơn cả Tuy quan Thống-đốc Le Fol đã ráng sức cãi giùm cho sự tăng thuế ấy là phải, song đôi bên nghị-viên Tây Nam cũng đồng lòng kháng nghị, không chịu đầu phiếu thuận ưng. Sau đây xin đăng mấy lời kháng nghị của ba ông nghị viên Nam để độc giả nhãn lãm.

Ông Bùi-quang-Chiêu nói: Trước hết, hình như trong khi lập ra khoản dự-định về thuế mới này, chánh-phủ chưa từng xét cho kỹ. Chánh-phủ không đem trình cho Hội-đồng quản-hạt đủ tài liệu để mà dự-đoán những sự quan-hệ về đường tài-chánh cho nhân dân bản-xứ sau này.

Chúng tôi biết rằng thuế của hạng dân nghèo sẽ giảm được 50°/o, đó thật là một cái ơn lớn cho hạng bần dân; song thuế của hạng nhà giàu lại phải tăng lên đến 100°/o.

Bởi vậy nên đại-biểu Annam chúng tôi, bề trong tay không có tài liệu để xét đoán thì nhất định không bao giờ chịu bỏ thăm thuận ưng theo khoản dự-định tăng thuế. Vừa rồi quan Thống-đốc có nói cho chúng tôi biết rằng nếu chúng tôi bác việc tăng thuế ấy thì chắc sẽ có ảnh-hưởng lớn đến bên Pháp-quốc. Chúng tôi xin nhà-nước chớ tưởng rằng chúng tôi phản đối như vậy là phản-đối cán đại-biểu Annam chúng tôi không bao giờ chịu bỏ thăm thuận ưng một món thuế gì mà chúng tôi không biết được cái lợi-hại về sau. Không phải là chúng tôi vì cái lợi riêng trong sự tuyển-cử đâu, vì rằng nếu chúng tôi thuận ưng tăng thuế, thì thế nào cũng sẽ có một bên giảm, một bên tăng, như thế chúng tôi sẽ có cớ mà cắt nghĩa cái cử-chỉ của chúng tôi với dân Annam luôn.

Chúng tôi cứ nói rằng chúng tôi sở dĩ ưng thuận tăng thuế là vì sự lợi ích chung nếu để cho nhà nước nghèo túng quá thì sợ e không khỏi có phương hại đến sự khoáng-trương về đường kinh-tế trong xứ. Vì những lẽ trên ấy nên chúng tôi nhất-định rằng hễ chúng tôi chưa xét quả rằng chánh-phủ thiệt lòng muốn sửa đổi lại thuế suất ở xứ thuộc địa thì chúng tôi không bao giờ chịu thuận theo lời chánh-phủ và bây giờ tôi xin biểu đồng tình cùng Hội-đồng mà phản-đối lại với việc tăng thuế.

Ông Trương-văn-Bền nói: Tôi xin nhắc lại với các ngài rằng năm ngoái nhà-nước dự trù tăng thuế điền lên 120°/o đặng có phụ-cấp cho phòng canh nông. song sau khi nghe những lời biện bác của tôi thì Hội-đồng quản hạt đã bỏ cái khoản dự-định ấy.

Những lời biện bác của tôi đó đến nay cũng không giảm giá chút nào. Ngày nay ta thấy ở phòng Canh-nông nhân vì một sự tư hiềm của cá-nhân mà sinh ra kiện cáo, làm cho phòng Canh nông phải xuất tiền trong sổ dự-toán ra mà trả đến 1 500 đồng bạc thầy-kiện và 10 830 đồng bạc bồi phí, thì những lời biện bác của tôi lại càng thấy vững vàng thiết thật hơn nữa.

Và lại, người thư-ký cũ ăn lương mỗi tháng là 400 đồng; người ta muốn cho được lòng ông hội-trưởng nên đuổi người thư-ký ấy đi, thì nay phòng Canh-nông lại phải lấy một người thư-ký khác, mỗi tháng lương đến 530 đồng, lại phải phụ thêm mỗi tháng là 40 đồng tiền nhà và tiền đèn.

Một người thư-ký ấy làm việc không xong, nên tháng trước đây, phòng Canh-nông lại phải lấy thêm một vị hưu quan hơn sáu chục tuổi, vào làm chức phó thư-ký, ăn lương mỗi tháng 400 đồng.

Còn như dùng ba người đầm tốc-ký và đánh máy (dames sténo dactylographes) ăn mỗi năm 4.825 đồng thì thật là thái quá. Thiết tưởng nếu lấy hai người đánh máy Annam, mỗi năm 600 đồng thì làm công việc cũng thong thả lắm rồi. Lương của một người cầm máy xe hơi định là 600 đồng một năm; lại phải cất cho người cầm máy xe hơi đó một cái nhà đến 500 đồng (giấy chứng nhận n 291).

Lại không hiểu vì sự ích lợi gì mà phòng Canh-nông lại phải sắm một cái xe hơi (nửa năm 1926 đã hao đến 590 đồng) để cho viên tổng thư-ký dùng đặng thả đi chơi.

Tiền in sổ sách mỗi năm định là 4.500 đồng, mà cứ như một cái biên lai của nhà in Ng-văn-Của thì in 900 cuốn chỉ tốn có 185 đồng.

Giả sử như tháng nào cũng có in như vậy thì mỗi năm tốn không ngoài 2 200 đồng (185 × 12).

Những cuộc đấu-xảo canh-nông về thiệt tế không thấy được cái kết-quả gì cả, thế mà trong sổ dự toán về khoản đó định đến 3.000 đồng; món tiền dự-toán ấy tưởng phải bỏ bớt. Còn như món tiền dự trữ 5.000 đồng, biên vào sổ dự-toán năm 1927 thì thiệt không hiểu dùng để làm gì?

Còn như số tiền 2.000 đồng định để mua tạp-chí, và số tiền 2 500 đồng định bỏ vào phòng những sự chi phí bất thường và những việc cứu giúp, thì đều là những khoản dự-toán không minh bạch.

Vì vậy mà sổ dự-toán của phòng Canh-nông năm 1925 tới 28.000 đồng mà qua năm 1927 thì tăng lên đến 45.000 đồng.

Bởi những sự lãng phí rõ ràng như vậy nên chúng tôi không thể đầu phiếu thuận ưng sổ dự định này, nếu chúng tôi thuận ưng thì các nhà nông-nghiệp Annam bây giờ đã chịu thuế nặng rồi, sau này lại càng phải đóng thêm nhiều nữa, mà thử hỏi từ trước đến giờ phòng Canh-nông đã giúp đỡ cho các nhà nông-nghiệp được việc gì chưa?

Chúng tôi xin chánh-phủ như có muốn trợ cấp cho sổ dự-toán phòng Canh nông thì phải lấy tiền trong sổ dự toán của nhà-nước phải lưu tâm đến những lời chỉ trích của tôi trên này và không nên tăng thuế mới.

Vậy tôi xin các anh em đồng sự người Pháp nên đồng tình với chúng tôi mà đầu phiếu kháng cự lại với khoản tăng thuế ấy.

Ông Ngô-văn-Huấn nói: Trước khi hội-đồng đầu phiếu, tôi xin thay mặt cho đại-biểu Annam mà cắt nghĩa rõ ràng cái thái-độ của chúng tôi đối với khoản thuế mới của nhà-nước dự-định.

Chúng tôi không phải nhất-định không chịu cho nhà-nước lấy tiền, vì chúng tôi vẫn biết rằng tiền của là rất cần cho nhà-nước ở trong việc hành-chánh và việc khoáng-trương mọi đường kinh-tế xã-hội. Và lại những khoản dự-định của Chánh phủ đó, Cứ như trong luật-pháp thì cũng là hiệp theo lẽ công-bình, chúng tôi lấy làm thâm phục.

Song le, chúng tôi xin thú thật rằng cứ theo cái hiện tình thì chúng tôi không thể đầu phiếu ưng thuận mấy khoản thuế mới ấy được, vì chúng tôi ưng thuận tức là chúng tôi bỏ mất quyền lợi của dân Annam Trước khi nói đến thuế mới, tưởng nên thi hành hai việc cần kíp:

Một là phải lập ra một cái cơ quan để kiểm-tra (un organe de contrôle) sổ dự-toán của cõi Đông-pháp một cách rất kỹ, như lời của Hội-đồng quản-hạt đã thỉnh cầu. Chúng tôi không thể nhắc hết lại bao nhiêu chuyện đã qua, song chúng tôi chỉ nhớ rằng vì những sự xài phí quá-độ, không ích lợi vào đâu, mà tiền dự trữ trong công quĩ bao nhiêu cũng hết bấy nhiêu, hóa nên chánh-phủ không giữ vẹn những lời giao ước với xứ Nam-kỳ là xứ góp thuế nặng nề hơn hết thảy.

Hội-đồng xét sổ dự-toán (la Commission de Budget) đã thỉnh-cầu rằng cái cơ-quan kiểm-tra ấy sẽ gọi là Đông-pháp hội-nghị (cái tên gọi này chẳng quan-hệ gì cho lắm) và phải có cái tư-cách một Hội đồng thảo-luận (assemblée délibérante) chớ không phải chỉ là một bộ-đồng tư-vấn (assemblée consultative) mà thôi.

Chúng tôi xin biểu đồng-tình với lời thỉnh-cầu ấy và chúng tôi vẫn tin cậy ở cái chánh-sách khoan-hồng của nhà nước Đại-Pháp và quan Toàn-quyền Varenne, mong ngài sẽ chấn-chỉnh sao cho cái số đại-biểu của đôi bên Pháp-Việt đều được cân nhau vậy.

Chúng tôi lại xin nhà-nước phải phân biệt rõ ràng những khoản chi phí khẩn thiết (dépenses obligatoires) và những khoản chi phí tùy ý (dépenses facultatives) đặng trừ bớt những sự lộn xộn sai lầm như cách lộn xộn mà ta còn thấy ở trong sổ dự toán Nam-kỳ này.

Điều thứ hai là khi định lập sổ dự-toán cần phải giữ lấy sự tiết-kiệm Tưởng thường trong những khoản chi-phí về viên chức (Personnel) hoặc về vật liệu, (matériel) có lắm khoản tăng lên nhiều quá, tuy nhiều khi sự gia tăng ấy chánh đáng thật, nhưng nhiều khi thì chúng tôi thấy không chánh-đáng chút nào cả.

Vậy chúng tôi yêu cầu chánh-phủ phải tỏ lòng nhiệt-thành mà giảm bớt hoặc là bỏ bớt những khoản chi phí nào thái quá mà Hội-đồng sẽ chỉ trích ra, và xin chánh-phủ không nên giảm mất mình mấy khoản chi phí có ích đến mọi đường kinh-tế và xã-hội. Nếu được như vậy, thì chúng tôi dám nói chắc với chánh-phủ rằng dân Việt-Nam sẽ biết làm hết bổn-phận của mình đối với chánh phủ.

Đ. P. T. B.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đồi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỮ **0$10** MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp các bạn đọc báo, cần mua-bán đổi-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đăng vào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính cứ 0 p. 10 một dòng. các ngài chỉ mất độ 2, 3 hào cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua-bán thứ gì, cứ xem ở lời rao vặt, đã chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

Giá 0 p. 10 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo đồng-niên, còn ngài nào mua báo đồng-niên, khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì xin gửi cho bản-quán cái giấy cuốn-báo, bản-quán xin tính rút xuống 0 p. 08 một dòng.

B. Q.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ, Hỏi tại M. Ng.-văn-Toản, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Vì đi xa mà bán: một cái villa có đồ đạc, có đủ các nhà phụ ở giữa Đồ-sơn. Xây bằng Ciment, đá và gạch. Lợp ngói tầu. Trông ra bể và miền chung quanh đấy tiện nhất. Có đường đi riêng. Có 2.300 thước ngoại giả lại còn một miếng đất 250 thước vuông để làm chỗ để auto. Người muốn mua giả dần cũng được. Giá 4.000 đồng. Hỏi tại nhà báo. 5.925

Muốn bán một cái nhà có vườn rộng một nghìn một chăm thước vuông 1.100 m²) ở phố Quan-thánh, số nhà 59, Hanoi.

Ai có muốn mua thì xin hỏi tại 43, phố hàng Giấy. 5.964

Xe ô-tô
(Automobiles)

MỘT DỊP TỐT

Vì thừa nên muốn bán bớt một cái ô-tô hiệu Peugeot 10 mã-lực, 5 chỗ ngồi, có đủ các đồ phụ. Ai muốn mua đến hỏi tại nhà báo. 5.899

Vì đi xa nên bán: Auto 10 c.v. *Rolland Pilain* chạy thật tốt. Từ khi mua chưa hề chữa qua. Có đủ cả áo xe và nhiều đồ phụ. Đèn secours mạ kền thật sáng. Người muốn mua giả dần cũng được. Giá 1.200 đồng. Hỏi tại nhà báo. 5.924

Bán một cái auto Renault 6 mã-lực, mới chạy được một năm. Máy còn tốt. Hỏi tại đường 33, (hàng Bún dưới) số nhà 38. 5.935

Muốn bán một cái xe ô-tô « Citroën » 10 Mã-lực, giá rất hạ. Hỏi tại nhà báo. 5.936

Bán ô-tô « Salmson » 10 mã-lực, kiểu xe thượng-hạng. Còn mới. Thiệt là một dịp tốt. Hỏi tại nhà báo. 5.942

Muốn bán một cái xe ô-tô « Peugeot » 10 mã-lực, kiểu thượng hạng. Mới chạy có 12.000 km. máy móc rất tốt, vai bọc đệm rất mới. Rất nhiều đồ phụ. Hỏi tại: 110, Jules Ferry, Hanoi. 5.946

Bán xe ô-tô « Mathis » 8 mã-lực, rất tốt, rất nhiều đồ phụ tùng, có thể lấy ngay xe được.

Giá rất hạ.

Hỏi tại: trường Bảo-hộ. 5.970

Muốn bán một cái xe ô-tô « Citroën » kiểu đi chơi, 4 chỗ ngồi, 8 mã-lực. Còn tốt lắm, giá 900 đồng.

Hỏi tại nhà Trung-Pháp ngân-hàng, Haiphong. 5.971

Xe-đạp, xe mô-tô
(Vélos, motos)

Vì đi xa muốn bán cái xe đạp hiệu « Peugeot » hỏi tại bản-quán, sáng 7 giờ đến 11 giờ; chiều 2 giờ đến 6 giờ. 5.941

Đồ-đạc
(Mobiliers)

Bán 1 cái xe cao-xu bánh đặc, 1 cái tủ sắt và 1 cái giường sắt, giá tất cả là 80 $ 00. Hỏi số 2, Hàng Bông. 5 973

Súng và chó săn
(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại nhà-báo. 5.766

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đăng 7 quyển một pho. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Muốn mua
(En achète)

Muốn mua tủ gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại nhà-báo, 5.891

Lặt vặt
(Divers)

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán. 5.808

MUỐN BÁN:

3 collimateurs; 1 grand niveau d'eau, 2 boussoles d'arpenteur; 1 mire.

Hỏi ông GRENÈS, ở số nhà 3, phố Jauréguiberry, Hanoi. 5.930

MỚI TÁI BẢN

QUỐC-VĂN GIÁO KHOA THƯ

LỚP ĐỒNG-ẤU

Giá bán **0$10**

Bán buôn và bán lẻ xin viết thơ cho

M. BÙI-XUÂN-THÀNH

Quản-lý nhà in Trung-Bắc tân-văn. 61-63, Phố hàng Bông. -- Hanoi

Số 125

BẮC-TỐNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

3. — *Đỗ phu-nhân*, tên gọi *Kim-nga*, vợ *Dương-diên-tự*. Trong bọn mười hai người đàn-bà, chỉ có một người này là *Hoang-tinh* ở trên trời giáng hạ, trước đã học phép của *Cửu-hoa chân-nhân* biết cách « diệt binh tiếp nhận ». Võ nghệ hơn người, hay dùng ba ngọn phi-đao, trăm phát trúng cả trăm, không ai địch nổi, các tướng đều phải khiếp sợ.

4. — *Đan dương* công-chúa, con gái *Tiêu* thái-hậu nước *Liêu*, bị bắt trong khi quân *Tống* phá vỡ *Thiên-môn-trận*;

5. *Dương* thất-thư, con gái *Dương* lục-lang, vẫn chưa kết hôn với ai;

6. — *Mã-trại anh*, vợ *Dương-diên-chiêu*, biết phép quăng dây để bắt quân giặc;

7. — *Cảnh-kim-hoa*, biệt-hiệu là *Cảnh-nương-tử*, vợ cả *Dương-diên-định*, hay dùng đại đao;

8. — *Trùng-dương-nữ*, cũng vợ *Dương* lục-lang, hay dùng ngọn song đao;

9. — *Dương-thu-cúc*, em gái *Dương-tôn-bảo*, võ-nghệ cao-cường, phép bắn cung lại càng tinh-diệu lắm.

10. — *Mạnh-tứ-nương*, con nuôi *Mạnh* lệnh công ở *Hà đông*, vợ thứ *Dương-ngên-bình*, người có sức khỏe, tài nghề chiến-trận, quân-sĩ vẫn gọi là *Mạnh-tứ nương*;

11. — *Đồng-nguyệt-nga*, vợ *Dương-diên-hưng*, sức mắt rất tinh, có tài đứng xa trăm thước mà bắn trúng được lá cây dương-liễu;

12. — *Châu-lan-tú*, vợ thứ *Dương-diên-định*, sang pháp rất giỏi.

Mười hai người đàn-bà cùng bước lên thềm. *Dương* lệnh-bà mừng-rỡ mà rằng:

— Ta xem các con có ý đồng-tâm hiệp lực với nhau thì đi ra trận chuyến này tất sao cũng được thành công vậy.

Dương lệnh-bà nói xong, tức thì truyền lệnh sửa-soạn các đồ binh-khí để đợi ngày xuất-chinh. Bọn *Bát-nương* và *Cửu muội* cùng nhau lui ra.

Ngay hôm sau *Dương* lệnh-bà vào triều, tâu *Tống Chân tôn* rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Bọn tức-phụ nhà thần-thiếp nghe tin *Dương-tôn-bảo* bị vây hãm, tình-nguyện đem quân bản-bộ đi đánh giặc, để lập công với triều-đình. Dám xin bệ-hạ chuẩn tấu cho.

Tống Chân tôn nghe lời tâu, phán hỏi các quan triều-thần *Sài-ngọc* tâu rằng:

— Lúc trước kẻ hạ-thần cử sự không ai ứng tuyển, nay nhà họ *Dương* đã tình-nguyện đi đánh quân giặc thì xin bệ-hạ cứ sai cả tâu, quyết sao cũng được thành công.

Tống Chân-tôn bằng lòng mà phán rằng:

— Nếu lệnh-bà vì ta mà giải cứu cho *Dương-tôn-bảo* nguyên-soái về đây được thì ta xin ghi tên vào bia đá, để nêu rệt cái công-trạng nhà họ *Dương*.

Dương lệnh-bà sụp lạy tạ ơn. *Tống Chân tôn* truyền rót một chén kim-chi ban cho *Dương* lệnh-bà. Lại giáng chỉ phong bà vợ *Dương-ngên-bình* là *Chu* phu-nhân làm chức thượng tướng-quân, đem năm vạn tinh-binh đi đánh giải vây cho *Dương-tôn-bảo*.

Khi các-sĩ đã ban xuống, bọn *Chu* phu-nhân ai nấy đều sửa-soạn binh-mã, rồi vào lạy *Dương* lệnh-bà để xin khởi-hành.

Dương lệnh-bà nói:

— Việc quân khẩn-cấp, các người nên đi gấp ngày đêm, thẳng đường tiến mau. Quân mọi-rợ kia cũng ngoan-cố lắm, nếu chúng biết có quân cứu-viện đến, tất sao cũng thừa thế đón đánh. Vậy các ngươi phải lưu-ý cẩn thận, chớ để phụ lòng thánh-thượng đã ân-cần ủy-thác cho ta. *Dương-tôn-bảo* bị vây hãm lâu ngày, ta nên làm thế nào sai người truyền báo cho biết, khiến hắn được yên lòng. Mấy lời của già này dặn bảo, các ngươi phải ghi nhớ.

Chu phu-nhân vâng mệnh, ngay ngày hôm ấy, đặt tiệc tiễn-hành, rồi một tiếng súng nổ, mười hai viên nữ-tướng ở trong phủ lũ-lượt kéo ra, mỗi người tay cầm một thứ binh-khí, uy-phong trông rất lẫm-liệt. cờ bay phất phới, quân sĩ cũng hăng-hái bội phần.

Tống Chân tôn cùng các quan triều-thần đứng ở trên mặt thành để xem bọn nữ-tướng xuất-binh. *Tống Chân-tôn* ngảnh lại bảo các quan triều-thần rằng:

— Ngày nay ta xem các viên nữ-tướng nhà họ *Dương* đem quân ra đi, uy-phong lẫm-liệt, có phần lại hơn các hàng tướng-soái ở ngoài biên-giới vậy. Thế thì ngày nay tất sao cũng thắng được quân giặc.

Sài ngọc nói:

— Quả có như lời bệ-hạ!

Lại nói chuyện *Chu* phu-nhân bảo *Lưu thanh* đi dẫn đường, rồi đại-binh từ đất *Biện-kinh* dựng cờ nổi trống, sang kéo *Hàng-châu*. Bấy giờ vào hồi tháng hai, tiết trời hòa-ấm, quân *Tống* đi trong mấy ngày, đã gần tới thành *Hàng châu*

Lưu-thanh nói:

— Hai trại quân ở phía ngoài thành, tức là quân nước *Sâm-la* và nước *Hắc-thủy*, xin phu-nhân hãy đóng quân tại đây, rồi sau sẽ bàn cách tiến đánh.

Chu phu nhân khen phải, truyền lệnh chia quân đóng làm ba nơi:

1. — *Trùng dương-nữ*, *Dương cửu-muội*; *Dương thất thư*, *Hoàng quỳnh-nữ* và *Đan dương* công-chúa cả thảy 5 người, đem hai vạn quân đóng ở trại bên tả;

2. — *Dương-bát-nương*. *Đỗ* phu-nhân, *Mã trại-anh* và *Cảnh-kim-hoa* cả thảy 4 người, đem hai vạn quân đóng ở trại bên hữu;

3. — *Chu* phu-nhân cùng *Mục quế-anh*, *Đồng nguyệt-nga*, *Châu-lan-tú* và *Mạnh-tứ-nương* thì đóng quân ở khoảng giữa.

Chu phu-nhân truyền lệnh cho các nữ-tướng rằng:

— Trong khi cùng quân giặc giao-chiến thì ba trại đều phải tiếp ứng cho nhau.

Các nữ-tướng vâng lệnh, trại nào thu quân về trại ấy. Lại nói chuyện thái tử nước *Tây-hạ* nghe tin quân cứu-viện đã đến, liền phàn-nàn với các tướng rằng:

— Nếu quân cứu viện đến chậm trong độ mười ngày nữa thì các tướng bên *Tống* đều phải chết đói ở trong hang. Thành *Hàng-châu* kia, chẳng bao lâu ta cũng phá vỡ vậy.

Nói xong, tức khắc sai người mời quan nguyên-soái là *Ẩn-kỳ* đến để thương-nghị mưu-kế.

Ẩn kỳ nói:

Quân thám-tử về báo với tôi rằng: các trại quân bên *Tống* đến đều do nữ tướng cầm quyền cả, xem thế thì đủ biết là trong triều không còn tay tài-giỏi. Nay chúng chia quân làm ba đại-trại, ta đánh chỗ nọ tất chỗ kia đem quân đến tiếp-ứng, vậy ta nên chia quân đánh hai mặt trước sau sai *Mạnh tân* và *Bạch thành* hãy đem quân ra đánh trước một trận, để thử xét xem tình hình thế nào, rồi sau sẽ bày mưu-kế.

Thái tử nước *Tây-hạ* khen phải, liền viết thư thông báo cho bọn *Mạnh tân* biết *Mạnh tân* tiếp được thư, vui-vẻ nhận lời, rồi truyền sửa-soạn binh-mã. Mờ sáng hôm sau, bọn *Mạnh tân* đem quân ra chốn bình-nguyên, giàn thành trận-thế.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy nữ-neo,
15 chân-kính
Một nữ làm có chất lắc-quang
BẢO-HÀNH 10 NĂM
Giá..... 11$50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

NHẢY DỊP BẠC CAO

Không đâu có hàng rẻ bằng

Hiện tôi vừa mới nhận được ở bên Tây gửi sang những món hàng sau này : Giày dai tập để khiêu vũ, rồng là các thứ Bas pour Bye Look, pye Tim, bas cá, bas mốt, đều có cả. Hiện tôi lại có bán các thứ : Nước Hoa, Sáp Thơm và Bột Mặt hiệu « EDAC ». Nhân dịp giá tiền bạc tây cao, cho nên tôi mua được những thứ hàng trên này rẻ lắm. So giá bây giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc bỏ tới 0$10, vậy bởi giá được hạ nhiều tôi xin kiếm các quí-khách lối cũ. Quí-khách chiếu-cố đến mua hàng ở bản hiệu sẽ biết cho là sự thực, những xin mua ngay, bảo cất đặt này chính là cái buổi mà chúng mình hàng trên mấy bữa chạy tiền. Kính cáo.

SỐ-LONG, 93, Rue des Pavillons-Noirs
(số cũ, Ruelle Hôtel-Hôtel) Hanoi

Cải-lương Hí-viện

RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Thu nửa tiền
Tối thứ năm 9 Décembre
Cho thuê rạp hát

Đề Giáp-sư VITRY PISLER làm trò QUỈ THUẬT, *khiêu-vũ và đấu kiếm*, có nhiều trò rất tài! rất lạ!

Các ông bà hội-viên Hội Cải-lương Hí-viện muốn xem cũng phải lấy vé.

Tối thứ sáu 10 Décembre
KIM-VÂN-KIỀU
(Hồi thứ I)
Hát chèo cải-lương

Tối thứ bảy 11 Décembre
KIM-VÂN-KIỀU
(Hồi thứ II)
Hát chèo cải-lương

Diễn hai hồi Kiều này, cách ỵ-phục rất đẹp, lời trò, câu hát, than văn, ngâm vịnh, toàn lấy chuyện Kiều, nghe rất thú-vị.

Tối chủ-nhật 12 Décembre
TUẦN-TY! ĐÁO HUẾ!
Chèo cổ đặc biệt

Tích chèo cổ này phi những tay danh-ca của bản-viện diễn thời không vừa ý các qui-khách vì có lắm giọng hát rất khó.

Hội-đồng Quản-trị hội Cải-lương-hí-viện có nhời bá cáo để liệt-qui hội-viên biết rằng: vốn hội bây giờ định tăng lên tới 15000 $ 00 và đến 1er Janvier 1927 thì thu tiền.

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay ọi kém huyết sinh ra rào phồi, làm cho hay ho vật.

ẤY LÀ :
THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT
MẠU BỔ 1$40
3001

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Ban hát mới!!!
Ban hát mới!!!

KÍNH CÁO

Bản-hội có lời kính-trình các qui-khách và các hội-viên của bản-hội biết rằng: Bản-hội mới chiêu tập được một *Ban hát chèo mới, ngót hai mươi người, vừa đào kép, toàn là những người xưa nay chưa ai đã diễn qua rạp nào ở Hà-thành.*

Ban này là *Hát góp*: những người trong bản ấy là những người mà bản-hội đã lọc trong các phường hát ở các tỉnh và các thôn quê. Bản-hội chỉ mới lựa được có ngót hai mươi người mà thôi, vì sự kén chọn ban hát, nhất là hát chèo rất khó, làm thế nào cho *ai thành ra ai*, *ai nghề ra nghề*, *ai nghề chèo có phải là nghề đề đâu!!!* Vì thế trước bản-hội đã phải cử hội-đồng khảo cứu và luyện-tập ban hát mới.

Đến tối chủ-nhật 5 Décembre 1926, tức là tối mồng 1 tháng một ta, ban hát mới bắt đầu diễn tại Hà-thành ở bản rạp, ngõ hàng Mã Mây số 18, để hiến các qui-khách và các hội-viên.

Giá chỗ ngồi không tăng, vẫn thu ba giá như trước. Chủ-ý bản-hội cốt mời các ngài đến xem đông, để biết công cho bản-hội thì bản-hội lấy làm hân-hạnh lắm lắm.

Tối nào hát tích gì thì sẽ đăng báo và yết thị tại bản rạp. *Vé cũng bán tại bản-rạp từ tối trước, vì là thu lấy ba giá, nên lấy vé trước để bản-hội sửa soạn chỗ ngồi từ tế.*

SÂN-NHIÊN-ĐÀI
Kính cáo

Vốn bản-hội 8800 $00 định tăng lên 12000 $00. Gọi thêm 125 cổ-phần, mỗi cổ phần 25 $ 00, đóng làm ba kỳ. Ngài nào mua cổ-phần xin hỏi tại rạp hát.

Tạm thu hạ giá

TRÊN GÁC
Ghế lô (Loge): 0 p. 40 — Hạng nhất: 0 p. 20
Hạng nhì: 0 p. 15 — hạng ba : 0 p. 10

DƯỚI NHÀ
Hạng nhất 0$20, hạng nhì 0$15, hạng ba 0$10

Tối thứ năm 9 Décembre 1926
CHÚA CHỒM
(Hồi thứ nhất)
Sự tích nước nhà.

Tối thứ sáu 10 Décembre 1926
CHÚA CHỒM
(Hồi thứ hai)

Tối thứ bảy 11 Décembre 1926
HỒN TRƯƠNG-BA
DA HÀNG THỊT
(Đề Thích giảng linh)
Vui nhất cảnh đánh cờ người.
Buồn cười nhất chỗ đi kiện chồng.
3006

VỆ-SINH-BÁO

Direction : 59 Rue Paul-Bert — Hanoi — Téléphone N° 96

Tòa báo VỆ-SINH đến nay đã nhận được *ngót một vạn bức thư xin gửi cho báo biếu không*. Vậy chi nay mai là *hết số báo biếu không* và Báo-quán không nhận giấy xin nữa. Vậy ngài nào còn chưa gửi tên đến thì nên kíp gửi, kẻo muộn.

Nay làm sổ mới, vậy ngài nào *xưa nay vẫn nhận được báo, cũng cứ viết thư về cho* thì mới có tên, và sau mới còn có báo biếu gửi đến.

Cho tiện việc vào sổ, xin các ngài *viết thư thật vắn-tắt*, và cốt nhất là *biên tên và ENO ở cho rõ*.

Ở góc bức thư, xin *đề to tên tỉnh* các ngài ở vào nữa, để khi đến nơi, xếp ngay thư tỉnh nào vào tỉnh ấy cho tiện.

VỆ-SINH-BÁO
3003

POUR LES RECETTE AUXILIAIRE HANOI B.

Sở Bưu-điện phố hàng Bồ Hanoi

Hôm bỏ thư của sở giấy thép phố hàng bồ mỗi ngày 7 chuyến lấy thơ. Những thơ từ bỏ vào hộp ấy sẽ được đi rất nhanh chóng.

Ở đây có bán cả các thứ tem, giấy tín chỉ, nhận thơ recommandée, bán và phát những Mandat Tây và Mandat Đông-pháp.

Các ngài có cần nói điều gì xin cứ đến đấy lúc nào cũng có người chực tiếp.

BẮC-NINH

Bệnh dịch tả. — Làng Đại-tráng thuộc huyện Võ-giàng mấy hôm nay lại có bệnh dịch tả.

Từ trốn. — Chiều hôm 7 tây, một người ta đang làm, trốn đi mất, sở cảm đang cho lính đi các nơi để tìm mà chưa thấy.

PHƯƠNG-LÂM

Ai tín. — Hôm 6 décembre 1926 đã rất đám cụ thân mẫu Nguyễn-văn-Kim, chủ sự ở sở Địa-bạ Bắc-ninh, vậy có lời kính viếng cụ và chia buồn với gia quyến.

VIỆC TRUNG-KỲ

HUẾ

Hội bảo trợ du học ở Trung-kỳ. — Mấy kỳ báo trước, bản báo đã lục đăng chương trình hội Bảo-trợ du học Trung-kỳ, nay xin lục đăng lời bổ sáo của hội ấy như sau :

Thư sáo ngài :

Hội Nhu-Tây-du-học bảo trợ đã tổ chức ra đây, rất có ảnh hưởng cho tiền đồ nước nhà nhiều lắm, tưởng ai nấy nghe đến cái mục đích sẽ... hội thời cũng đã biết rõ cả, chúng tôi không phải phô trương thích giải nữa, duy muốn cho hội mau thành lập, thời phải có các ngài có lòng nhiệt thành vào hội cho đông và hết lòng tán trợ, thì hội mới có thể trông cậy được; việc tối quan trọng của hội, nhứt là cái việc lựa học sinh phải cho xứng đáng, sự cấp học bổng phải cho hết sức công bình, mà muốn hai việc ấy đều được thỏa thời sốt phải có ban hội-đồng trị sự cho xứng đáng mới được; chúng tôi đã phỏng định ngày 28 décembre 1926 thời họp đại hội đồng tại nhà Diễn-luận-đường ở Huế, để bỏ một phiếu mà bầu cử ban hội đồng trị-sự và bàn định các việc trong chương trình cho nhứt định mà làm. Việc đại hội đồng đã cử, thời phải chờ giấy của các ngài trả lời coi thử số người vào hội được bao nhiêu, tên họ là gì, rồi làm sổ tên người mà gửi lại cho các ngài biết trước, để tự ý sắp ngài lựa lấy những người cho xứng đáng, mà bao cử ban hội đồng trị sự, khi bao cử thời người ở xa cũng như người có mặt đều được bỏ mật phiếu bầu cử cả điều lệ trong chương trình đã nói rõ rồi.

« Vậy chúng tôi xin các ngài ai nguyện vào hội, vào hạng hội viên nào, thời biên tên họ và chỗ ở cho võ ràng, mà gửi cho chúng tôi cho gấp gấp, từ bữa nay cho đến ngày 8 décembre 1926, đã gửi đến Huế, đặng cho có đủ thì giờ mà làm giấy biên tên và gửi đi gửi về cho kịp, còn các đề mục đại hội đồng bàn định, thời sẽ gửi theo giấy biên tên và giấy mời một thể. »

Mùa quít năm nay, — Các năm trước mỗi khi đến tháng chín tháng mười thì cam quít bán đỏ cả chợ, nhất là ở Huế là nơi tụ xứ, xứ nào có sẵn vật gì cũng đem tới bán cả cam quít rất nhiều. Ngày nay đã cuối tháng mười mà cam quít coi có bộ sơ sài lắm, các làng sản nhiều quít, năm nay chẳng có bao nhiêu, thành thử giá quít đắt lên đến mỗi chục ba bốn hào mà các năm trước mỗi một hào 3,4 chục, lấy là sự mất mùa quít năm nay hại cho các nhà viên-phố lắm,

QUẢNG-BÌNH

Hỏa tai. — Vào hồi nửa giờ đêm ngày 4 décembre tại nhà mụ Chối buôn bán ở thành phố Đồng-hới, bị phát hỏa, nguyên do nhà ấy xảy sau vô ý nên mới xảy ra. Ngọn lửa ngùi ngụt bốc hoài ngót hơn một giờ đồng hồ, không ai dám vào chữa cả, chỉ để phòng mấy nhà xung quanh đấy mà thôi.

Bao nhiêu lên thóc, hàng hóa gì chứa trong nhà ấy đều hóa ra tro cả, lại một bọn võ lương tâm thừa cơ đi danh đến cứu để kiếm bắt nữa, nên tổng số thiệt hại đó phỏng hơn năm nghìn đồng.

SƠN-CẦU

Sao lại cứ bắn chó bắn lợn của người ta. — Nhiều người phàn nàn rằng ở đây có một viên chức người Âu, cứ hễ thấy con chó, con lợn nào của người nhà quê ở xung quanh, 15 lao vào vườn mình, là cứ súng bắn. Biết bao nhiêu chó, lợn của dân nhà quê miền đó đã bị phát-súng sanh-nghiệt ấy giết chết; nhưng các chủ nuôi ai nấy đều chẳng dám hé răng; vì sợ nói ra lại lỗi thôi lâm-lụy cả đến mình nữa.

L. lai cảo

MUỐN BÁN RẺ !!

Vì cửa hàng sắp giọn lại phố hàng Đường, số 45, nên muốn bán rẻ :

Tủ sắt dựng bạc.
Tủ lim bày hàng,
Và các hàng dạ, laine, v v ..
Chỉ bán từ mồng 10 đến 20 Novembre 1926 mà thôi!
Nên đến xem ngay.

NAM-THỊNH
6, Rue des Cantonnais, Hanoi

Nhà máy giấy Đông-dương cần mua vỏ dừa dùng cho nhà máy Viétri, 85 nửa tiêu thụ hàng tháng từ 1.000 cho đến 1.200 tấn.
Hỏi tại nhà máy giấy Đáp-cầu.
5.969

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rồi, xương đi đây, đau đi đây, ăn không ngon, ngủ không yên, thở tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.
Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$50

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

SÁCH LUẬT

Quan phó Binh-lương, *A Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2$00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2.00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá..... 1.50
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá.... 3.00
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tỉnh ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng: phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), từ thứ 0f.10 (0$04) trở xuống; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay-đổi, thường gây nên bệnh cảm.

Mắc bệnh cảm, thường sốt lạnh, nhức đầu, đau ở khắp xương.

Muốn trị bệnh cảm, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

2$50 một lọ 25 cachets
3002

Tại hiệu CHARMEUSE

PHỐ LIÊN-TRÌ, số 43, HÀ-NỘI
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)

Vừa mới sang những hàng sau này : Quần áo mặc trong nhà đẹp lắm ; — Áo sơ-mi thật đẹp đủ các mùi, cổ với áo thật xứng nhau ; — Khăn chùm bằng len ; — Đồ vặt để làm quà ; đồ trẻ con chơi ; — Quần áo các cỏ các cậu bé ; — Khăn buộc cổ (cà-vạt) ; — Giầy hở gót bằng phớt để đi trong nhà ; — Chai thermos ; — Thiếp và giấy viết thư ; — Plaque St. Christophe để cho các xe ô-tô khỏi mắc nạn, vân vân...
3064

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho mọi người có trí khôn tỉ không ai có thể tin được!

Các thứ rượu nhờ càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « Tonique Tonkinois » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, chỉ nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa hồng, tùy theo nhiều ít.

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền
HANOI

Xin xem tờ cáo bạch ở trang thứ tư

GRAND ARRIVAGE !!!

Lits Hongkong (piliers carrés) en cuivre doré et tous accessoires pour literie.

Glaces biseautées et unies toutes dimensions et formes pour ameublement — Grand choix de Baguettes Dorées pour encadrement et teinture.

TRỊNH-XUÂN-NGHĨA,
7 Rue du Chanvre Hanoi — Tél. n° 250.

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : **1$30**

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền : **0$80**

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi

Các Ngài nên ra mau Hội-chợ, thẳng vào gian (Stand F) xem thứ xe 6 mã-lực hiệu :

RENAULT

Đóng lối tiện-dụng (Torpédo)

Là thứ xe độc nhất vô song, kiểu 4 chỗ ngồi, nom rất nhã-nhặn chắc-chắn, lại dùng được lâu bền.

Xe ấy chạy một giờ tới 75 km mà không tốn mấy nước xăng.

Chạy một trăm ki-lô-mét (100 km) chỉ tốn có 7 lít nước xăng và nửa lít dầu thôi.

Thứ xe 6 mã-lực hiệu RENAULT, là thứ xe nhẹ-nhàng và tốt nhất thế-giới. Các ngài muốn mua, thuê, chữa xe, mua nước xăng, các thứ dầu mỡ, và các đồ phụ-tùng trong xe, thì chỉ nên lại ngay hiệu *Đông-Pháp Tự-động-xa Vận-tải Công-ty* tức là *Société de Transports Automobiles Indochinois*, ở số 37 phố *Henri Rivière*, và số 25 *Boulevard Carreau*, Hanoi.

Hiệu ấy mở đã lâu năm, đã có danh tiếng chuyên-môn chữa chạy và chế-tạo các đồ phụ-thuộc xe, rất nhanh và cẩn-thận.

Bán hàng thật-thà, giá-cả phải-chăng. Xin các ngài chiếu-cố.

Kính cáo.

CHU' TÔN!

ai muốn ngăn ngừa chứng thán

CHO KHỎI ĐAU

NHỨT LÀ

Khan cổ, đau độc giọng, yếu tim, đau phổi thì chỉ có ngậm THUỐC HƯƠN

VALDA

Hơi thở đã thơm mà lại được Khỏi lo cảm mạo thương hàng Dầu có thở hít bụi bặm dơ dáy hay là có vật độc.

Thì cũng Khỏi lo đau

Còn có đau:
Sổ mũi, Khan cổ, Khao tiếng, nóng lạnh cũng là ho thì cũng cứ dùng THUỐC

PASTILLES VALDA

ngậm thong hơi tốt lắm.

Mà phải nhớ mua thứ thuốc đó mới linh nghiệm
Coi cho Kỹ trên nắp hộp có hiệu chữ

VALDA

MỚI THIỆT PHẢI

THƯỜNG TẠI VÌ ĐAU NHỨT TRONG MÌNH,
nhiệc gân liệc cốt, hay nhứt đầu nhứt óc, đau thốn trong bao-tử, mà làm cho gân cốt yếu nhiệc hết hoá lạc.
Song phải biết:

TẠI TRONG MÁU MẠCH
mà gân cốt lấy sự bổ mạnh chắc chắng. Nên muống cho gân cốt thiệt mạnh giỏi tốt thì huyết mạch phải tốt, tinh trong và mạnh khoẻ.

CỨ UỐNG THUỐC LIỀU PILULES PINK,
đặng cho máu, như có thiếu kém, thì trở nên tốt, lại trong tinh, và dưỡng bổ làm cho cả thân thể khoẻ mạnh.

Thuốc liều ấy có bán cùng trong các nhà bán thuốc.

Pilules Pink pour Personnes Ales

Rắc thuốc bột

SUDOL

thì tức khắc tuyệt nọ

RÔM-SẨY

Lúc đang ngứa ngáy kho chịu được rắc thuốc Sudel thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau róm-sẩy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn: 0$50

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền
HANOI 3003

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Bệnh nao móm, kém sức, yếu đuối, đều là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì làm lụng quá hay lo nghĩ nhiều. Nó làm cho kém hẳn chân huyết đi mà chính chân huyết ấy cũng lại còn yếu đi nữa. Vậy ta cần phải bồi bổ ngay vào chân huyết. Muốn bồi bổ cho chân huyết thì không còn thuốc gì hay bằng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa chóng khỏi bệnh yếu đuối, mỏi mệt, xấu máu, hao mòn sau khi mới khỏi bệnh gịp, bệnh sốt rét, những bệnh lâu năm.

Thuốc này làm cho chân huyết bình phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Đàn bà sau khi ở cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết cả mọi đường hay sức khỏe.

Các ông bác-sĩ đều bản thuốc này là một thứ thuốc rất tốt để chữa khỏi kể có hàng muôn hàng vạn người.

Ở các hãng bào-chế lớn đều có bán cả.

3045

Bình ghẻ chốc
Sau nhứt trong chớm vảng
LÁC, NGỨA, DA TRẦY KHÔ, NỨC, GHẺ
Cũng bởi ký bình chẳng nào người ấy thấy thì trị tuyệt một cách hay, nhớ Thuốc thoa
FLORENTINE
Các ông dùng thuốc một lần, coi có quả thuốc thiệt hiệu-nghiệm vậy chăng
Có cùng người có chứng cách hay thập ở Các cửa các thành và tại số 3 62, R. de Grenelle PARIS
Thuốc dán FLORENTINE

Em bé thích uống thuốc

Mà thực! Vì thuốc là một thứ kẹo PATÉ REGNAULD ăn vừa ngon, mà lại trị được bệnh. Như vậy thì còn gì tiện hơn cho một bà mẹ có con bị ho nữa vì bà dùng thuốc ấy có thể làm cho con mình rịu được cơn ho.

Mấy cái kẹo PATÉ REGNAULD có thể làm yên ngay được ho cơn, khản cổ, đau cuống-họng, đau cuống-phổi, dữ-dội dai dẳng, khó chịu đến đâu mặc lòng. Dùng thuốc PATÉ REGNAULD làm cho long đờm, và làm cho êm ngực.

Thuốc ấy trị bệnh cảm, đau phổi, đau cuống-họng, bệnh hen, bệnh gịp v. v...

Thuốc ấy giữ gìn cho cuống-phổi, luồng phổi, đối với những khi giới lạnh, những lúc có xương. Cái vị nó ngon, nên đàn bà con trẻ rất thích, vì vậy thuốc này rất quý về việc trị bệnh ho cơn của con trẻ. Thuốc này lại rất ích cho những người làm nghề phải nói, phải hát, như các nhà diễn thuyết, các nhà giảng-đạo, các nhà chánh-trị, các vai đóng tuồng, các ông giáo, bà giáo. Đem đi đường xá tiện lắm.

Hội hàn-lâm y-học ở Paris có tuyên-bố rằng trong PATÉ REGNAULD không có nha-phiến.

Thuốc này chế ra trong năm 1820, nổi tiếng đến nay đã được một trăm năm nay.

Thuốc có đã lâu ngày như thế, độ đủ là một cái chứng rằng thuốc rất là hiệu-nghiệm. Vì nếu thuốc không tốt thì sao còn bán được nữa.

Nếu có ai bán thuốc khác thế vào thuốc này, thì chớ có lấy, đòi lấy thuốc PATÉ REGNAULD. Muốn khỏi lầm lẫn, thì xem giấy dán ngoài, có biên chỗ ở của nhà chế tạo là Maison L. FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

Có bán ở tất cả các hiệu bào-chế.

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiểu-hiệu lạ thường — Không sót
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có ống nhỏ rọt. . . . . 0$90

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI:
PHARMACIE CHASSAGNE
59, RUE PAUL-BERT, HANOI

● Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:

Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán: 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
9, Rue Paul Bert, Hanoi
3007

CẢM mới và cũ, HO
HO RAN NGỰC
trừ tuyệt nhờ bởi
Solution Pautauberge
uống bổ PHỔI và ngừa bịnh HO LAO
● Giá mỗi chai bốn quan
L. PAUTAUBERGE
N. Rue du Commerce, 113, et toutes pharm.

PARFUM des HUMANITÉS

(SỨ-KỲ THANH-HOÁ)

Soạn-giả: E. VAYRAC
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Vần chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đề nhau, giá mỗi quyển. . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin định thêm tiền cước gửi
Recommandé: 0$30 thứ 2$00
và 0$70 thứ 1$00
MUA TẠI BẢN-QUÁN

SÂM-BANH CỒ TRẮNG

Duc de Brémont

Rượu ngon

GIÁ RẺ

Bán tại: L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoï, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đông-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom-Penh.
3007

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp

HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Vẻ đường lịch-sự và vẻ đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về dáng giá rẻ và vẻ sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tính-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE:

« LE JUSTE MILIEU »

Xưởng xe ô-tô BOBILLOT

3072

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

CHÈ 寧泰

Quý-khách muốn xơi thứ chè quanh năm thơm ngon, xin lưu-tâm chiếu-cố xơi chè chính-hiệu NINH-THÁI thời quý-khách sẽ được mãn-ý.

NINH-THÁI

10, Rue des Cantonnais, Hanoi
113, Phố Khách, Haïphong
78, Phố hàng Trống, Nam-định

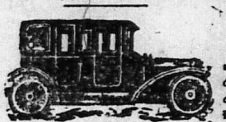
VÌ MÙA MƯA

Sang Lào phải đi lối Đông-hà

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

LƯỢT ĐI
Đông-hà cứ thứ ba chạy lên Laobao ngủ, sáng hôm sau đi đến Savanakhet đáp chuyến tàu thủy sang Vientiane.

LƯỢT VỀ
Savanakhet sáng năm thứ hai chạy đến Schepour ngủ, chiều hôm sau tới Đông-hà.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi xin đánh giây-thép cho biết trước hai mươi bốn giờ để chúng tôi sắp-đặt chỗ ngồi cho.

Đường đi Huế và Vinh đi Nghệ-an hàng ngày cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giây thép: PHANVANPHI.
Vinh, Đông hà, Vân-tải, Thakhek hay là Napé
3028

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

MÁY NOI « ODÉON »

Hòm gỗ sơn, cái bàn dùng được hai việc, dùng đĩa chạy saphir, hay đĩa chạy ghim cũng được cả. Máy tốt mà êm.

35$ và 25$

Có nhiều đĩa hai mặt.

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập tự năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

CHU KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm mà dân bà ở cữ . . . . . Một lítre: 2$40*
Trước khi ăn cơm uống một ché con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai: 1,25*

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai: 1,25*

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh gịp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai: 1,25*

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai: 0,80*

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu
3062

3046

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN
Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)